

INLEIDING

Voor u ligt het tweede boekje in de reeks '*De Geest van het Verleden*', gedachtig aan Dickens' 'Christmas Carol', waar de Geest van het Verleden de vrek Scrooge laat zien waaruit zijn lamentabele levensvisie is gegroeid en waar hij op zijn levenspad de verkeerde afslagen heeft genomen. Geschiedenis is belangrijk. Zij maakt ons tot wie we zijn, maar verschaft tegelijkertijd inzicht in het heden. Daar was het de Geest van Dickens om te doen en daar kunnen wij ons aan spiegelen. We leven nu, maar anderen gingen ons voor, en bouwden het fundament waarop we als vereniging nu staan en in de toekomst kijken.

De stukjes in dit tweede deel zijn weer net als in het vorige deel willekeurig gerangschikt. Zij komen voornamelijk uit Het Toekomstig Leven. Daarnaast werd een greep gedaan uit enkele andere bladen. De inhoud is weer zeer divers en geeft, hoop ik, een indruk van waar men zich in die tijd mee amuseerde, zijn tijd vulde of zich het hoofd over brak. Ook nu weer heb ik een enkel stuk moeten inkorten, en dat aangegeven met (...)
De spelling en interpunctie bleef onveranderd.
Waar een stukje een historische context behoeft of een kleine introductie, heb ik gepoogd die *in cursief* te geven boven het betreffende fragment.

De illustraties komen, net als in het eerste deel van '*De Geest van het Verleden*', uit mijn eigen boeken en bestanden en van internet. Daarbij ik heb gepoogd alleen illustraties te gebruiken waar geen rechten mee gemoeid zijn.

Wij wensen u wederom veel genoegen!

Loes Modderman
Nijmegen, Augustus 2008

BOVENZINNELIJKE ERVARING VAN EEN STUURMAN

Het volgende verhaal is te lang om in z'n geheel weer te geven. Daarom een paar fragmenten. Een stuurman van een passagiersschip verhaalt over een ervaring op de atlantische oceaan, toen hij 's nachts wachtliiep. Het verhaal komt oorspronkelijk uit het Dordrechts Nieuwsblad.

Het was een pikdonkere nacht; het was alsof het schip in een dikke, zwarten sluier gehuld was. Het woei niet, en de zee was zeer kalm. Het eenige geluid, dat de diepe stilte verbrak, was het doffe, regelmatige gesteun van de groote machines, die het schip voortbewogen. Het was een opmerkelijk koude nacht voor de tijd van het jaar. Eensklaps werd ik door een angstig gevoel bekropen, waarvoor ik geen verklaring wist te geven, en dat mij deed huiveren; te vergeefs probeerde ik mij daartegen te verzetten. In mijn binnenste steeg een geheel onverklaarbaar, maar overweldigend gevoel op, alsof ik iets doen moest, doch dat ik vergeten was wat het was. Toen hoorde ik hoe een stem zeer duidelijk bij mijn oor zeide: "laat het schip stoppen." Verschrikt keek ik links en rechts om mij heen; toch bevond zich behalve mij niemand anders op de brug. Ik was geneigd mijzelf uit te lachen, toen het wonderlijke gevoel mij weer bekreep en ik opnieuw dezelfde stem ernstig vermanend tweemaal hoorde zeggen: "laat het schip stoppen." Ik kon mij niet aan de begoocheling ontrukken, een onweerstaanbare macht dwong mij naar de telegraaf, die naar de machinekamer liep. Dadelijk daarop commandeerde ik naar beneden: "halve kracht!" Ik voelde dat het steunen der machine minder werd. Toch hoorde ik luider en luider als in groote wanhoop weer: "Laat het schip stoppen", en zonder een moment te aarzelen telegrafeerde ik naar beneden: "stop!" Weldra zweeg de machine geheel. De wachthebbenden hoorde ik hun verbazing uitspreken, op het dek ontstond dadelijk eenige beweging en de kapitein kwam in angstige haast de commando-brug opstormen. Voordat hij nog naast mij stond, had de zonderlinge gewaarwording mij weer overmeesterd en telegrafeerde ik: "met volle kracht achteruit!" "Om 's hemels wil, wat gebeurt er wel?" hoorde ik den verschrikten kapitein vragen. Eer ik hem kon antwoorden schreeuwde de wachthebbende man van den boeg: "er komt een ijsberg op ons aan!" Onmiddellijk daarop volgde een zwakke stoot en het schip trilde en kraakte, toen wij met den voorsteven langs het voorbijrijvende gevaarte schuurden. Ik had mijn heele leven niet aan dergelijke verschijnselen willen gelooven; nu echter is dit anders en wordt het mij ook duidelijk, waardoor het dien bewuste nacht zoo koud geweest is.

uit 'Het Toekomstig Leven', April 1901

ONBEGRIJPELIJK

Vaak komt dit woord ons op de lippen, wanneer we in kerkelijke bladen berichten en mededeelingen lezen, als de volgende. Het is alsof men ziende blind en hoorende doof is. Men bestrijdt het Spiritualisme, en legt tegelijkertijd zijn lezers verhalen voor, van zuiver spiritualistische strekking, in weerwil van het eigenaardig kleed, waarin zij gewikkeld zijn. Het "Utrechts Predikbeurtenblad" van 25 Mei 1901 bevat het volgende:

Goede nacht, gij dooden.

Een geleerd en godvruchtig man lag, nog in de kracht van zijn leven, stil op zijn sterfbed, terwijl de hem omringende vrienden met vele woorden hem beklagden, dat zijn leven zoo kort was en hij weldra als een prooi van den dood zou vallen.

Op eens richtte de stervende zich op in het bed, keek rond zich en zeide met heldere stem: "Goeden nacht, gij dooden! ik ga naar de levenden!"

Glimlachend legde hij zich weer neder, en eenige oogenblikken later was hij heengegaan.

uit 'Het Toekomstig Leven', Juli 1901

KALKOEN

Onder de mediamieke automatismen onderscheidt men het automatisch schrijven en het spreken. Verschillende sprekende mediums zijn zeer bekend geworden. Bij ons heeft zich in den laatsten tijd dat verschijnsel ook voorgedaan. Mej. Calkoen o.a. uit Nijmegen is niet lang geleden daarmee begonnen.

uit 'Het Toekomstig Leven', 1904

HEMELSE MUZIEK

Dat er in de getuigenissen van stervenden, en soms van hun omgeving een enkele keer sprake is van het horen van 'hemelse muziek' is een goed onderzocht feit. Ook mensen met een Bijna Dood Ervaring horen soms muziek die ze niet anders kunnen duiden dan als het product van hogere sferen, omdat het met geen enkele aardse muziek te vergelijken is. Ook in 1902 waren er natuurlijk mensen die zoiets meemaakten. Hieronder enkele gevallen.

De Theosoof Jacob Böhme riep in zijn laatste oogenblikken, 18 November 1624, zijn zoon Tobias en vroeg hem of hij den

wonderschoonen beurtzang wel hoorde, die hem uit de verte tegenklonk.

Deze antwoordde: "Neen"

"Open dan de deur, dan zult ge het beter hooren", zei Böhme. Maar Tobias luisterde vergeefs, het was geen aardsche muziek, het was de harmonie der sferen, waarvan zoo menig verheven lijder op zijn sterfbed getuigde.

Verscheidene dagen vóór den dood van de vrouw van den Marine-commissaris H. te Triëst werd in tegenwoordigheid van verschillende personen ruischen en zingen gehoord, dat uit een naaikastje scheen te komen, waarin evenwel niets gevonden werd. Het onwelkome gezang duurde twee dagen achtereen. Op den derden dag was het rustig. Doch toen de vrouw des middernachts stierf, was het zingen zoo sterk, alsof er 50 of 60 vogels om het luidst zongen. Dit duurde van 's nachts 12 uur tot 1 uur en herhaalde zich den volgenden nacht op denzelfden tijd.

De heer van Harlitzsch, de predikant Scheuchler en een derde persoon, liepen, terwijl de echtgenoot van eerstgenoemden ziek lag, op 3 Aug. 1629 in de kamer op en neer, sprekend over de ziekte van Mevrouw H. Daar hoorden zij plotseling boven de boomen een helder klokje klinken en liefelijk kindergezang. Den volgenden morgen stierf deze dame en de predikant was van meening, dat lieve engelen en gewijde geesten deze rechtvaardige, heilige en oprechte ziel in de lucht voorgezongen en ten grave geluid hadden.

Toen de vrome hertogin Magdalena Sibylla van Wurtemberg op haar sterfbed lag, weerklonken des nachts in hare kamer in tegenwoordigheid van twee personen ongehoord liefelijke stemmen en harptonen, die na enige minuten weer verdwenen. Dit geschiedde 7 Aug. 1712 en op 11 Aug. overleed de hertogin.

Zij, die het hoorden, hadden in hun gansche leven zoo iets aangrijpends nooit gehoord, het waren geen menschen maar engelenstemmen geweest. Zelfs de kanselier der Universiteit herdacht deze wonderlijke muziek in een openbare feestrede.

In den zomer van 1900 werd een mijner vrienden, geen spiritist, plotseling ziek. Hij was een algemeen geacht man en nog in den vollen bloei van het leven. Eenige dagen vóór zijn dood verhaalde mij zijn huisvriend, een predikant, dat de zieke aan zijn echtgenoot gevraagd had, "wat is dat voor schoone muziek, die ik hoor?"

Zijne vrouw trachtte hem dit uit het hoofd te praten, doch hij bleef steeds volhouden. En toen zij zeide: "dan is het zeker hier naast," hernam hij: "o neen, 't is hier in huis! "

"Dan is het met onzen vriend spoedig hier afgeloopen", hernam ik. "Hij heeft de eerste stappen reeds gedaan naar de overzijde, vanwaar hem de hemelmelodieën reeds tegenklinken."

De Predikant haalde de schouders op. Een tweetal dagen daarna herhaalden zich deze verschijnselen Nog enkele dagen en onze vriend was heen gegaan naar het Zomerland, waarvan hij de begroetingsliederen reeds hier mocht vernemen.

Dit daarna verhalende aan eenige onderwijzers, terwijl wij vóór schooltijd met elkaar spraken, riep eensklaps een kweekelinge, die als't ware ongemerkt, doch vol aandacht scheen toegelusterd te hebben, "O, mijnheer, dat is treffend...dat zeide mijn kleine zus ook, toen zij ging sterven.... "o moesje, ik hoor zulke mooie muziek" , maar wij hoorden het niet! "voegde mijn kweekelinge er droevig aan toe.

uit 'Het Toekomstig Leven', Februari 1902

VREEMDE VERSCHIJNSELEN VAN DEN BLIKSEM

De 'Evenement' van 11 Mei l.l. zegt: "Het schijnt dat de bliksem niet altijd even noodlottig is voor het menscheijk lichaam, dat hij treft.

Gedurende den laatsten storm, die Parijs teisterde, drong de bliksem in de werkplaats van naaisters te Mont-Martre en - had de zonderlinge gril al hare stoelen plotseling onder haar weg te rukken, zodat allen op den vloer kwamen te zitten. Gisteren drong zij hier in de werkplaats van een drukker en deed plotseling het geheele zetsel in één smelten."

uit 'Het Toekomstig Leven', Februari 1902

VERSCIJNINGEN VAN DIEREN

De sensitieve ziet de gestorven dieren; zoiets kan ongerijmd lijken, maar het is een feit. Op zekeren avond kondigt de heer Alaloof de komst van een wolfshond in den kring aan. Hij beschrijft het dier. Niemand heeft een wolfshond gehad; hij kan dus niet worden herkend. Op eene volgende séance verschijnt dezelfde hond weer. Alaloof zegt hem in de kamer te zien loopen en eensklaps hooren wij, tot onze groote verbazing, *allen* het geluid, dat een hond zou maken, die op het linoleum van mijn eetkamer loopt. Bij eene andere samenkomst roept de heer Alaloof uit: "de hond likt mijn hand". Daarna licht Alaloof plotseling den arm op, brengt zijn hand onder het licht van de lamp van honderd kaarsen, verbazing, verbijstering, wij constateeren dat de rug van de hand *met kwijl* bedekt is!

Een anderen keer zit de heer Tripet, juwelier te Toulouse, tegenover de heer Alaloof. Deze staat op, kijkt naar de voeten van den heer Tripet en zegt: "ik zie een grappig dier aan uw voeten, neen, het is onmogelijk, ik moet mij vergissen. Laat ik nog eens zien; ik zie aan uw voeten een jongen bok, die U met zijn tong likt". "Een bok, roept de heer Tripet uit, opstaande, ja, mijn bok! Gij vergist u niet. Toen ik tien jaar was, had ik een makken bok, die mij overal achterna liep en mij bij het uitgaan van de school opwachtte. Hij is 50 jaar dood. Het is ongehoord, dat gij dit dier aan mijn voeten hebt gezien". Bij den uitroep "mijn bok!" klonk een algemeen gelach, want tot nu toe had niemand van ons kunnen denken, dat men een bok onder zijn bevriende dieren kon hebben. Een anderen keer, zeide de heer Alaloof tot Mevr. Z.: "Het is wonderlijk, ik zie op uw hoofd een vogel huppelen, het is een kwartel. "Vreemd, roept mevrouw Z. uit, ik had werkelijk een tamme kwartel, die twintig jaar geleden is gestorven!" Wij zouden langen tijd over dit onderwerp door kunnen gaan.

Overgenomen uit "La Revue Spirite"

uit 'Spiritische Bladen', Februari 1937

JONGE SPRUIT

Fragment uit een brief van Elise van Calcar, voorvechtster van het spiritualisme, van 6 Nov. 1897:

Waarde Heer,

Ik beschouw het spiritualisme als wereldverschijnsel, als het grootste, invloedrijkste teeken dezer eeuw, als de nieuwe openbaring, waar de mensch naar zoekt - de vluchtige mensch, die het eeuwige in zich voelt - en toch sterven gaat. Het spiritualisme houdt zijn fakkel boven de graven als de engel der verrijzenis en toont ons dat het graf ledig is - bewijst ons dat de ware mensch ontvlicht aan het stoffelijk hulsel, maar daarna leeft en progressseert. Het is de vernieuwing van den godsdienst, de jonge spruit op den ouden verdorven tronk, en schiet nu op zooals het Christendom ontkiemde uit het verbasterde Mozaïsme, en zal een nieuwe kruin doen ruischen om den ouden, verteerden, uitgeholden wilgenstam.

uit 'Het Toekomstig Leven', September 1904

OPZEGGING

De redactie van HTL ontving de volgende briefkaart:

Den Haag, 28 April 1901

"Ik heb de eer u mede te deelen dat ik mijn abonnement op uw tijdschrift, "Het Toekomstig Leven", opzeg; wel zal ik nog gaarne de afleveringen van den loopenden jaargang ontvangen.

Dit mijn besluit is gegrond op de overtuiging die ik in de laatste jaren heb opgedaan, dat de beoefening van het occultisme (waaronder het Spiritsme is te begrijpen) voor het thans levend menschelijk geslacht schadelijk werkt, en dus moet worden afgekeurd en tegengegaan. Mijn ondervinding in verschillende kringen heeft mij doen zien dat de menschen er ziek van worden, de hersenen zijn er niet tegen bestand en vele worden er idioot of gek van; door te veel aan het *toekomstig* leven te denken, verwaarloost men het *aardsche* leven. Het bevordert *niet* de zedelijkheid, de menschen worden er egoïstischer door.

Er zijn andere en betere wegen die tot ware zedelijkheid leiden."

uit 'Het Toekomstig Leven', Juni 1901

MEN KAN HET SPIRITISME BEST MISSEN

De in die tijd bekende schrijver en spiritist H.J.Schimmel kreeg van dezelfde man als die bovenstaande briefkaart schreef een schrijven dat door Schimmel uitvoerig weerlegd wordt. Hier een fragment uit zijn openbare repliek in HTL:

Ik ontving eenige dagen geleden, een in velerlei opzicht merkwaardig schrijven van een man van beschaving, die zich de moeite gaf het Spiritisme te onderzoeken en dat ernstig en met volharding deed. Terecht mocht hij zeggen: ervaring op dat gebied te hebben opgedaan. Hij zag tafels zich bewegen zonder aanraking, een zware opiano eveneens, en op gedane vragen antwoorden; hij zag replieken geven in een taal, die het medium niet verstond; ontving leischrift onder scherpst toezicht enz.enz. Hij kan betuigen, dat geen bedrog kon plaats grijpen, dat alles echt was. Werd hij daardoor een volbloed spiritist? Zeker niet - juist het tegendeel.

In alle séances, in allelei hooge en lagere kringen vond hij abnormale menschen, bleeke gezichten, vreemd starende oogen, krampachtige saamtrekkingen van ledematen; over t'algemeen onkundige personen of zwakke vrouwen, die egoïstischer werden dan zij reeds waren, daar ze't meest maar aan zichzelf gingen denken en daardoor maatschappelijke en huishelike plichten verwaarloosden. Door de afgestorvenen op te roepen om zich met hen te onderhouden, hen te raadplegen zelfs over nietigheden, gingen zij steunen op beschermengelen of gelei-geesten in plaats van op zichzelf.

Daarom werkt, volgens hem, 't Spir. onzedelijk: het maakt de menschen ziek, angstig, vreesachtig, lafhartig, idioot, gek! Daarom is hij besloten tot een kruistocht tegen die richting en noodigt hij ook mij uit met hem op te trekken!

uit 'Het Toekomstig Leven', Juni 1901

AKELIG

Overgenomen uit 'Light', een verslagje van een onsympathieke geestelijke bezoeker, die zich uitte in 'ruwe en vulgaire' taal.

"Toen wij de boodschap ontvingen, verlangden we dat dat wezen ons dadelijk verlaten zou en nooit weer terug komen. Ik voegde er scherp bij: We willen je kwijt zijn." 't Antwoord luidde: "Dat zal je niet lukken, ellendeling!" Ik stelde daarop voor, de séance een korte poos op te heffen: 't gebeurde; in een andere kamer gingen we een kwartier een praatje houden. Teruggekeerd en weer aangezeten, in het vertrouwen dat de bezoeker er straks niet meer wezen zou, hadden we nauwelijks de hand op de tafel gelegd of er werd gespeld: "Jelui bennen allemaal een hoop sukkel!" We eindigden dadelijk. Deze séance werd niet op onze gewone plaats gehouden maar in een ander huis en in't bijzijn van verschillende dames. Ieder was verontwaardigd over den toon en de bewoordingen der mededeelingen."

"Als een proef", zoo voegt 'Light' erbij, is het gebeurde uitnemend: "Gedachte-overdraging, suggestie, schijnt uigesloten. Maar van waar het verlangen, om zich van zulk een individu te ontdoen? Natuurlijk dat men van zulk een wezen zich geen vriend zou willen maken, maar als object van onderzoek zou hij zeer nuttig kunnen zijn."

uit 'Het Toekomstig Leven', April 1901

ONREINE INVLOEDEN

Het opzettelijk of z.g. "onbewust bedrog", schuilt vaak aan deze zijde. Zelf-suggestie kan soms herleid worden tot vervalsching, en in het bijzonder, wanneer deze zelfmisleiding strekt tot zelf-verheerlijking of voldoening aan persoonlijke ijdelheid.

Wij kennen een medium, dat weinig of niets doet en zich verbeeldt zoo omringd te zijn door hogere wezens, dat hare familieden, wanneer zij zich over den openbaren weg beweegt, haar aan beide zijden vergezellen om haar tegen de onreine invloeden der menschen te beschermen. Wij weten dat ernstige, arbeidzame en eenvoudige menschen de toegang tot haar werd geweigerd, wegens de slechte(?) geesten die hen vergezelden. Wij achten bescheidenheid en arbeid voor dit instrument van heerschzuchtige geesten-invloeden beter, dan het toegeven aan eigen inbeelding of aan de inblazingen van geesten die haar daarin stijven.

uit 'Het Toekomstig Leven', Juni 1902

VOLKOMEN NORMAAL

In de hoop, beginnende onderzoekers van dienst te kunnen zijn, wil ik een zéér eenvoudig instrument beschrijven, waarmede wij uitstekende resultaten verkrijgen.

Op een vel karton schrijft men flink groot de letters van het alfabet en eenige dikwijls voorkomende woorden, zooals: ja, neen, misschien, eindigen, afwachten, aanzitten, schrijven, en zoo naar verkiezing of behoefte. Verder neemt met twee even groote latjes en vormt daarvan een kruis, evenals de wieken van een molen. (....)

Het medium houdt twee einden vast en een ander de andere einden. Door het kruispunt loopt een stiftje, dat op het karton de letters aanwijst, waarmee de geestelijke bezoeker zijne berichten spelt.

Men heeft niets anders te doen dan de beweging te volgen.(....) Een derde noteert de letters, en het is verbazend, hoe snel wij de volzinnen zien ontstaan. (....)

Onze beide mediums blijven steeds volkomen normaal, terwijl ze bij het kringvormend 'aanzitten' sterke neiging tot slapen gevoelen.

uit 'Het Toekomstig Leven', Februari 1902

Hieronder twee uitvindingen die bizar klinken en waarvan men naderhand niets meer heeft vernomen.

DE SPREKENDE BOOGLAMP

Volgens de Psychische Studiën (*Duits spiritistisch blad*) van Dec. 11 wekte, op de 73e vergadering van Duitse natuurkundigen te Hamburg de proef met de sprekende booglamp door Prof. Simon groote belangstelling. Deze lamp zond de woorden, die men haar toeriep, zonder behulp van een geleidedraad, alleen door haar licht, verscheidene honderden meters verder, waar de lichttrillingen weer in waarneembare klanken omgezet werden.

Daartoe was op een dak een elektrische booglamp geplaatst. Door een grooten reflector werd haar licht voornamelijk naar het dak van het fysisch laboratorium geworpen. Hier stond Prof. Simon naast een grooten hollen spiegel. Deze ving het licht op, bracht het saam en wierp het weder op een kleine cel in wier stroom een telefoon geschakeld was.

Sprak men nu tot de booglamp, zoo bleek zij alles goed te verstaan, al geschiedde dit op een wijze die voor de aanschouwers niet waar te nemen was. Wat het oog niet kon zien, openbaarde zich evenwel in de cel. Deze is gevoelig voor de geringste afwijking in luchttrillingen, en verandert haar elektrische weerstand overeenkomstig de woorden en geluiden die op een afstand van honderden meters in de nabijheid der lamp weerklonken. Deze rythmische wijzigingen werden door den stroom tot de telefoon geleid en daar in woorden en geluiden duidelijk teruggegeven.

Welk een verrassende proef! De telefoon zonder draad steekt nog in de kinderschoenen en toch wekt deze proef reeds grootsche verwachtingen. Het is dan ook niet te verwonderen, dat zelfs een geleerde en technicus, door den tooverstaf der electriciteit aangeraakt, een dichter en ziener wordt. Prof. Ayrton (*Britse natuurkundige*) profeteerde: "Eens zal de dag komen, waarop wij koperdraden, gummi-isolatie, enz. vergeten zijn en deze zich nog slechts in de musea bevinden; dan zal de mensch, die een vriend wenscht te spreken en niet weet, waar hij zich bevindt, met elektrische stem roepen, die alleen gehoord kan worden door hem, die een *gelijkgestemd electrisch oor* bezit. Hij zal roepen: "Waar zijt gij?" en het antwoord zal klinken in zijn oor: "Ik ben in de diepte van de mijn", of "op den top der Andes" of "op den wijden oceaan". Wellicht zal geen stem antwoorden en hij weet dan dat zijn vriend dood is."

Uit 'Het Toekomstig Leven', Januari 1902

NIEUWE ONTDEKKING

De op telephonisch gebied vermaarde heer Graham Bell en zijn neef Chichester Bell hebben ontdekt, dat een gasvlam of een straal neervallend water elk geluid, of elk woord dat gesproken wordt, door trillingen weergeven.

Naar aanleiding hiervan hebben zij een middel bedacht, om deze nietige geluiden te verzamelen en te doen weergeven.

Naast het voortgebrachte geluid b.v. een muziek-air, enz., laten zij een straal water loopen.

Een weinig van het water van dezen straal moet dan op een glasplaat vallen en verspreidt zich daarover heen in eene dunnen laag.

De trillingen worden nu over de plaat in uiterst fijne golvingen herhaald, en overgenomen op een gevoelig plaatje achter de glasplaat en door moment-photographie gereproduceerd. Het water moet daartoe lichtelijk gekleurd zijn en het zonlicht op de glasplaat vallen.

Door middel van prof. Bell's apparaat worden dan die golvingen weder overgezet in geluid en hierdoor een getrouwe copie gegeven van hetgeen gesproken of gezongen werd.

R. 's H.

uit 'Het Toekomstig Leven', September 1907

In het volgende stuk is sprake van 'typtologische' boodschappen. Men zat aan een tafel, en als daar beweging in kwam, dan zei men het alfabet op en de tafel tikte met de poot als de juiste letter bereikt was. Zo kon men boodschappen spellen, maar natuurlijk was die methode omslachtig en tijdrovend. Daarom ging men, met het juiste medium, vaak over op automatisch schrift, zodat men de tafel als intermediair niet meer nodig had.

HULP VAN GENE ZIJDE

Op een der séances, die Generaal Fix bijwoonde, had zich een wezen gemanifesteerd, dat blijk gaf van een innig medelijden met de armen en gebreklijgenden van Parijs. Op zekeren avond meldde hij zich weder aan, en deelde typtologisch mede:

"Gij hebt mij den vorigen keer zoo vriendelijk ontvangen, en zijt zoo toegevend geweest voor mijn gesprong van den hak op den tak, dat ik opnieuw de vrijheid durf te nemen tot u te komen, overtuigd als ik ben, dat gij mijn vrijpostigheid zult vergeven. Maar gij zult zien, dat ik ditmaal een reden had om te komen.

Ik flaneerde (*als geest?*) in deze volkrijke en weinig voorname buurt, toen ik in een steeg een klein kind droevig hoorde huilen. Nieuwsgierig als een oude vrouw, treed ik binnen en ik zie een vreeselijk toneel van menschelijke ellende.....vier kinderen, waarvan de grootste niet ouder is dan dertien of veertien jaren, liggen in een hoek op eenig half verrot stroo. De moeder drukt een vijfde, slechts negen maanden oud, tegen zich aan. Het

kleintje is, als de andere kinderen, te nauwnood door eenige lompen bedekt. Kortom, het gezin verkeert in den grootsten nood: geen brood, geen vuur, afschuwelijk! Als er geen hulp komt, zal de dood weldra deze rampzaligen verlossen. Daarom ben ik hierheen gekomen. Bij wie zou ik beter kunnen aankloppen, dan bij u, die de liefdadigheid als een heiligen plicht opvat?"

-Zoudt u ons het adres van deze ongelukkigen kunnen opgeven?" vroeg een der aanzittenden.

- "Charles Sarels."

- "Welke straat?"

- "Ga het straatje vlak tegenover dit huis in. Als ge aan het eind daarvan gekomen zijt, sla dan het steegje aan uw rechterhand in tot aan No. 6bis."

- "Wij zullen dadelijk gaan."

- "Kalm aan, er is reeds eenige hulp verleend. Het gezin slaapt. Maar de slapende ellende niet wakker. Tot weerziens!"

Den volgenden ochtend bezochten twee leden van den kring het arme gezin: zij vonden het in den omschreven toestand. Zelfs de leeftijden der kinderen waren juist opgegeven. Men heeft onmiddellijk hulp verleend. Het behoeft geen betoog dat geen der aanzittenden het gezin kende of er over had hooren spreken. - Is het soms niet, alsof er engelen over ons waken?

uit 'Het Toekomstig Leven', Februari 1902

EERSTE SPIRITISCHE ENQUETE IN NEDERLAND

In Het Toekomstig Leven van 15 april 1902 ontvouwt A.J. Rotteveel uit Den Haag een plan:

Nu het winterseizoen op zijn eind loopt en dus de meeste spiritische séances weder gestaakt zullen worden, zou het van belang zijn van de uitkomsten er van een overzicht te verkrijgen. Daardoor zullen we kunnen oordelen over de mate van ontwikkeling, welke het spiritisme bij ons te lande heeft bereikt. (...)

Van elke kring, welke dezen winter Séances hield, zal een der leden op het toegestuurde biljet hebben aan te strepen de verschijnselen, welke zijn kring herhaaldelijk mocht waarnemen. Na onderteekening zal men die opgaaft dan aan de redactie van dit tijdschrift opzenden. Deze deelt na onderzoek der verschillende opgaven den uitslag b.v. percentsgewijze aan de lezers mede.

Uwe dw, A.J.Rotteveel

Dan volgt een lijst van de verschijnselen die bij de enquête zijn betrokken.

In het nummer van 1 september 1902 vinden we dan de uitslag....

Wij kunnen niet anders dan teleurstelling uiten over de weinige medewerking, dan wel over de geringe resultaten van de enquête omtrent de verkregen resultaten van spiritische séances. Van de 600 uitgereikte biljetten kwamen er slechts 18 ingevuld terug.

Wij laten hier volgen een opgaaft van de verschijnselen, met vermelding van het aantal kringen, waar zij zich voordeden, blijkens de 18 ingeleverde enquête-biljetten:

Spiritische Verschijnselen 1901-1902

Kloppen met den tafelpoot	12
Tikken ('rappings') in de tafel en andere voorwerpen	8
Opheffing van de tafel (geheel)	7
Verplaatsing van voorwerpen	4
Doordringing der stof	-
Aanrakingen	4
Automatisch schrijven:	
in wakenden toestand	12
in trance	5
Direct schrift:	
tusschen leiën	1
op andere wijze	2
Spreken in trance	5
Fotografie	1
Materialisatie	-
Handelingen in trance	2
Transfiguratie	1

Waar wij in het onzekere zijn omtrent de reden van de teleurstellende uitkomst onzer enquête, kunnen wij niet anders doen dan alle belangstellenden aan te sporen, om meer ijver voor de zaak te toonen en om de in hen zijnde gaven op te wekken, opdat, wanneer een volgende keer een nieuw onderzoek als het hier bedoelde wordt op touw gezet, er stof zij om in elk opzicht dankbaar en voldaan te zijn.

Den Haag A.J. Rotteveel

uit 'Het Toekomstig Leven' 1902

WAERELDEN

Individuen leven op deze aarde in verschillende waerelden. 't Mag ondersteld worden, dat zij dat ook zullen doen in de sfeer even buiten het gezichtsveld van het fysisch oog. Dáár als hier maakt iedere persoonlijkheid haar eigen waereld, diep en hoog of plat en vlak. Ontwellen der waereld hier bronnen van levende wateren, zoo zullen ze 't ook dáár doen; maar ook dáár even als hier zal 't individu ze moeten opsporen en er gebruik van weten te maken. De arme, die hier steeds op een ander steunde en de moeite van zelf te denken en te streven overbodig dacht!

uit 'Het Toekomstig Leven', November 1900

EEN VERBLIJDEND TEEKEN DES TIJDS

"Uit de Geestenwereld" door E. d'Esperance wordt in de Juli-aflevering van de *Hollandsche Revue* besproken als het boek van de maand!

Ziedaar een gebeurtenis van belang. Want dat wil zeggen, dat het verschijnen van dat boek van beteekenis wordt geacht voor het lezend publiek. Niet langer gaat men de spiritische lectuur schouderophalend voorbij, als tien jaar geleden. Niet langer worden zij, die er zich in verdiept hebben, wantrouwend aangekeken, als was er een vakje in hun hersenkas, waar het niet recht pluis is. Neen, er is ernst gekomen in de wijze, waarop men over het spiritualisme spreekt. Al kan men niet gelooven, men wil ook niet ontkennen.

Voorwaar, dat is een gunstig teeken des tijds!

H.N. de Fremery

uit 'Het Toekomstig Leven', Augustus 1900

DE INVLOED DER VERBEELDING

De verbeelding kan bij zieken of ingebeelde zieken noodlottig zijn. "Die zich verbeeldt de tering te hebben, sterft aan de tering", is een algemeene uitdrukking in den mond des volks. Volgende feiten toonen duidelijk den fatalen invloed aan van een overprikkelde verbeelding.

In den zomer van 1886 werd te Londen een onderzoek ingesteld in het lichaam van een jonge vrouw, die zichzelf had vergiftigd. Dr. X onderzocht de maag, doch vond geen spoor van vergift. Uit het onderzoek bleek evenwel dat de maag een poeder bevatte, dat overeenkwam met zeker insecten-poeder.

De drogist beweerde dat dit poeder absoluut niet vergiftigend is en ook de scheikundige beschouwde de plant, waaruit het wordt bereid als niet vergiftigend. Dr. X beproefde dit poeder op een konijn en een hond. Daaruit bleek dat geen dezer dieren er eenigen schadelijken invloed van ondervond. Bij volkomen gemis

aan sporen eener andere oorzaak voor den dood, kon geen andere onderstelling gemaakt worden, dan dat de vrouw het insecten-poeder ingenomen en in de meening verkeerdend dat het vergift was, door haar eigen verbeelding den dood veroorzaakt had.

Een ander meer beslissend feit is het volgende, dat wij geen vivi-sectie maar sectie der psyche zouden noemen:

Napoleon III, Keizer van Frankrijk, stond een Fransch geneesheer toe volgende proef te nemen op een misdadiger, die ter dood veroordeeld was. De veroordeelde werd den dokter uitgeleverd, die hem op een tafel bond en blinddoekte, alle voorbereidingen makend om hem dood te laten bloeden. Bij het afhangend hoofd was een vat met water geplaatst, dat door middel van een buis hoorbaar in een lager vat kon loopen. Op hetzelfde oogenblik, dat met een naald een oppervlakkige kras gehaald werd in den nek van den misdadiger, werd deze buis geopend. Volkomen stilte werd bewaard en binnen 6 minuten was de man dood.

Generaal Johnson, de aanvoerder der geconfedereerden in de Vereenigde Staten, verhaalt het volgende uit zijn persoonlijke ervaring.

Toen hij nog luitenant was, vernam hij dat bij eenigen zijner bekenden het plan gerijpt was te beproeven, hoever de invloed der verbeelding ging op het menschelijk organisme. Het plan was dat een zestal hunner, schijnbaar toevallig, een bepaalden persoon zouden ontmoeten en hem aanspreken over de ernstige ziekte, die op zijn gelaat uitgespreid lag. Een gezonde jonge man werd gekozen voor deze proef. Het resultaat van de grap was, dat hij ziek werd en stierf.

uit 'Het Toekomstig Leven', Augustus 1900

KLOPPINGEN

Nadat in 1848 in het huis van de familie Fox in Hydesville, N.Y. de (klop)geest van een vermoorde marskramer zich manifesteerde en spiritistische verschijnselen kort daarop de wereld veroverden, werden de zusjes Kate en Maggie natuurlijk voortdurend van bedrog beschuldigd. Ze werden ontkleed, vastgebonden, bespied, beluisterd en beledigd door alles wat er in die tijd aan 'deskundigen' rondliep, en ieder dacht er het zijne van en schreef er zijn mening over. Hardnekkige geruchten dat de meisjes het luide geklop met tenen en knieën veroorzaakten werden door sceptici 'bewezen' geacht. Hoe zij dat dan deden, en hoe merkwaardig hun gewrichten dan wel niet zouden moeten functioneren, vroeg blijkbaar niemand zich af. Hieronder een stuk uit een in die tijd gevoerd debat, waarin het verhaal over een 'bekeerling' onder de onderzoekers die zijn prachtige verhaal doet aan zijn vriend, de predikant Mozes Hull, en zo moedig is om zijn vergissing toe te geven.

Een hooggeplaatst man te Rochester. N.Y. zeide: Die kloppingen worden door machinerieën veroorzaakt. Ik wil het ontdekken! Ik ga naar Washington en door tusschenkomst van de senator zal ik een introductie tot deze meisjes verkrijgen, onder omstandigheden, die mij in staat zullen stellen hen te ontmaskeren. Hij deed dit en verhaalde mij het resultaat in een privaatgesprek. Hij zat (bij de zusjes Fox) aan tafel en deed precies, wat zij zeiden. Zijn hand op de tafel plaatsend, verwachtte hij de kloppingen op de tafel te hooren en de machine te grijpen. In plaats daarvan kwamen zij op den rug van zijn stoel. Hij riep: "Hola! Ik heb een stoel gekregen, welke een machine bevat. Ik moet dien stoel hebben, het kostte wat het wille." Hij nam den stoel, keerde hem om en om, en trachtte het werktuig te vinden, maar kon het niet ontdekken. Hij zeide: "Ik zal het nog eens beproeven." Daarna werden kloppingen gehoord op de kachel, op de kachelpijp. "Hola, daar is een machine in!" Weder werd onderzocht. Dan kwamen de kloppingen boven zijn hoofd aan de zoldering. Nogmaals onderzocht. Daarna op den vloer, enz. Eindelijk, zeide hij, kwamen de kloppingen in elk meubelstuk van de kamer. Na dat alles vroeg hij: "Geesten, als gij bestaat, ik weet niet wat dit is. Ik kwam hier volkomen zeker dat het een truc was en dat ik het zeker zou ontdekken. Ik ben voldaan, ik had ongelijk. Wilt gij mij het genoeg doen voor mij te kloppen, waar gij nog nooit kloptet voor iemand op de wereld?" En hij zeide, dat de kloppingen even duidelijk kwamen op twee zijner voorste tanden, waarop zij nog nimmer in deze wereld gehoord waren. Broeder Hull, besloot hij, ik weet dat er geen machine in mijnen mond was, om dit te kunnen doen.

uit 'Het Toekomstig Leven', Juli 1900

EEN VREEMDE ERVARING MET DE PLANCHETTE

Op een morgen, toen ik zonder bezigheid was, ging ik naar mijn kamer en kreeg de planchette, daar ik gewoon was door middel van dit instrument te converseeren. Ik werd zeer verrast, toen snel onder mijne handen deze woorden werden geschreven: "Je begrijpt niet welk een gedruisch je maakt, wanneer je de trap op komt." "Ik weet, dat ik gedruisch maak", hernam ik, "maar ik kan het niet helpen." "Zeker, dat kunt ge wel," antwoordde de planchette. "Hoe?" ondervroeg ik met eenige nieuwsgierigheid. "Door de trappen meer te bekleeden." "Zeer wel", dacht ik, "de planchette wenscht comfort." Maar daar ik niets had om het karpert te verdubbelen, zei ik: "Maar we hebben niets om mede te verdubbelen." "Ja wel", hernam de planchette. "Waar dan?" vroeg ik. "Op den korenzolder. Daar zijn 17 stukken voor de trap, en omdat er juist 17 treden zijn, ziet gij, dat gij hebt wat ge behoeft." Ik wist volstrekt niet hoeveel treden onze trap had, maar ik telde ze en bemerkte tot mijn verbazing, dat de planchette gelijk had. Ik ging naar den korenzolder en zocht overal, tot ik, door een grooten stapel van allerlei dingen uit te spreiden, zeventien stukken vond voor de treden, welke daar geborgen waren, vergeten door den eigenaar. We namen het karpert geheel van de trap en brachten een dikkere bekleeding aan, zoals de planchette aangeraden had.

uit 'Het Toekomstig Leven', Maart 1900

PROEFONDERVINDELIJKE PSYCHISCHE PHOTOGRAFIE

Dat men de fotografie van geesten rond 1900 serieus nam mag blijken uit het volgende bericht, waaruit hier een paar fragmenten:

De Londensche "Spiritualist Aliance" heeft onlangs ons benoemd tot leden van een comité, *met het recht ons aantal uit te breiden, van onderzoek en proefneming van de verschijnselen der Psychische of Geesten-Fotografie.* Wij noodigen daartoe uit alle personen en tijdschriften, die belangstellen in het Psychisch onderzoek en het Spiritualisme, publiciteit te geven aan het feit, dat een wettig geconstitueerd lichaam is gevormd geworden voor bovengenoemde speciale lijn van onderzoek, en roepen allen op, die feiten hieromtrent ervaren hebben, ons die vanuit alle oorden der wereld toe te zenden.

Dan volgt een categorische beschrijving van de omstandigheden waaronder is gefotografeerd, zodat iedereen weet waarop hij zijn resultaten heeft te checken.

Een verzameling van feiten heeft altijd een speciale waarde, maar als onze opdracht volledig uitgevoerd wordt, zal die waarde zeer toenemen, daar de verschillende feiten verzameld door ooggetuigen en proefnemers ter eeniger tijd vergeleken kunnen worden, als voorwerpen voor het gezicht en niet als zaken van bloot horen zeggen. Het is zeker als de feiten van werkelijke geesten of psychische fotografie kunnen opgehoopt worden, een groote arbeid zal verricht zijn en een merkwaardige, belangrijke en overtuigende methode van geesten-gemeenschap daardoor aan het licht zal gebracht worden.

Overwegende het belang van het onderzoek, waarmede dat comité is belast, zal het ieder duidelijk zijn, dat een spoedig en volledig antwoord diene gegeven te worden op bovenstaand verzoek door alle ernstige onderzoekers der psychische verschijnselen over de geheele wereld.

uit 'Het Toekomstig Leven', Maart 1900

EEN HOOGST BEGAAFD GEZIN

Een ingezonden brief, overgenomen door de red. van HTL uit het Amerikaanse spiritualistische tijdschrift "The Light of Truth":

Lieve tante Rosa!

Toen ik eenige weken geleden "The Light of Truth" inkeek, was ik tegelijk blij en verrast door het zien daarin van den brief, welke ik u geschreven had.

Daar u mij verzocht eens te zeggen, hoeveel broers en zussen ik heb, en wat voor mediums ze zijn, wil ik u gaarne daarop antwoorden.

Eddie, oud 11 jaar, is een genezend medium, hij is helderziend en helderhoorend. Dollie, oud 14 jaar, is helderziend, helderhoorend en krijgt ook fysieke manifestaties; Jan, oud 16, mijn oudste broer, is een 'test'medium, helderhoorend en helderziend; Marie, mijn oudste zuster, is psychometrisch en 'test'medium, en ik ben helderziend, helderhoorend en 'test'. Mijn zuster Margaretha, die overleden is, was een medium evenzeer, en als wij een familie-kring houden, dan komt zij altijd en laat ons haar zien en toespreken.

Het troost Mama en Papa te weten, dat zij altijd bij ons is en niet voor altijd ons heeft verlaten; en soms als wij met het spiritistisch wijzerbord zitten, komt zij en spreekt met ons. Zij vertelt dan dat het zoo'n gelukkige plaats is, waar zij verkeert, en dat die ons allen wacht als onze tijd er is, en dat zij ons daar zal afwachten.

Ik zal hiermede eindigen. Hopende weer spoedig iets van u te vernemen, en met de groeten van onze heele familie, blijf ik, Uw toegen. nichtje

Annie Eva Dempsey

uit 'Het Toekomstig Leven', December 1899

MA MERE!

Op een avondje bij Madame Noeggerath ontmoette ik een dokter uit Boulogne, wiens naam mij ontgaan is. Deze toonde ons een photographie van hemzelf, heel wat jonger dan hij nu was, maar duidelijk herkenbaar. Achter hem stond een oude vrouw, die een soort van sjaal omgeslagen had; één slip van de sjaal had zij om den dokter heen geworpen, zooals moeders hun kinderen wel eens toedekken met een slip van hun mantel. Deze oude vrouw, wier figuur bijna zo vast en scherp was als dat van den dokter zelf, was diens grootmoeder, vijf jaar vóór zijn geboorte gestorven. Toen zijn moeder deze photographie voor het eerst zag, was zij begonnen te schreien en had uitgeroepen: "ma mère!"

uit 'Het Toekomstig Leven', Juni 1902

GETYPTE COPIE!

We zijn er bij de ingang van 1951 inderdaad op vooruit gegaan, wat ons blad betreft.

Een grote verbetering, die, naar wij hopen, blijvend zal zijn. Doch de kostprijs ligt hoog. Daarom wordt reeds door verschillende medewerkers getypte copie ingezonden, daar dit een aanmerkelijke besparing geeft in de zetkosten. Helaas komt echter nog teveel geschreven copie binnen. Daarom verzoekt het H.B. beleefd maar met klem, in het vervolg slechts getypte copie te willen inzenden. Wellicht hebt u een goede vriend, die over een schrijfmachine beschikt en u in deze graag wil helpen. Probeer u het eens. Slechts als uitzondering zal een belangrijk artikel als geschreven copie worden geaccepteerd.

O. de V.

uit 'Spiritische Bladen', Juli 1951

NIET WANTROUWEND ONDERZOEKEN

Uit de brief van een medium aan de redactie van HTL

"Dat voortdurende ongemotiveerde wantrouwen tegenover geesten, die zich manifesteren, brouwt op de séances oneindig veel kwaad. Als U in het dagelijksch leven --neem er gerust de proef van -- tegen iedereen die U aanspreekt zegt: "Mijnheer, ik geloof niet dat gij diegene zijt, waarvoor gij U uitgeeft, tenzij gij daarvan bewijs levert" dan zullen velen zich niet tot U aangetrokken voelen, of wat nog erger is aan uw verstand gaan twifelen. Welnu, zoo wil men steeds geesten behandelen, en verwondert zich, als zij U dan, tot ge wijzer geworden zult zijn in gezelschap laten van geesten die een loopje met u nemen."

uit 'Het Toekomstig Leven', December 1899

GODDELIJKE GENEZING EN GOEDE (?) TROUW

In de rubriek KORTE AANTEKENINGEN de volgende citaten die een mooie illustratie zijn van de maatschappelijke krachten en kerkelijke anti-reclame waartegen het spiritisme zich moest verdedigen in die dagen:

Uit 's Gravenhage ontvingen we een nummer van 15 Aug. '99 van het orgaan der Geloofsgenezing.

Wij zouden dergelijke onverkwikkelijke lectuur liever onbesproken laten, daar het ons meermalen bleek, hoe ondoeltreffend het is in dergelijke gevallen het ontleedmes in de wonde te zetten.

In bedoeld nummer komt een brief aan Ds.W.Hazenberg voor van een moeder, die na lezing van Beth-El's genezings-blad, verzoekt voor hare dochter gebeden te doen opzenden, "want zij bevindt zich in een zeer zenuwachtigen en overspannen toestand, daar zij de onvoorzichtigheid heeft gehad zich met spiritisten in te laten, waarna zij, bewijzen leverde sterk medium te zijn. In haar mediumschap gevoelt zij de aanraking van den geest die in hare nabijheid is, hoort hem spreken even duidelijk als zij een mensch hoort spreken.

Onlangs gevoelde zij haren pols door eene geesteshand omvatten, 's nachts wakkerwordende zag zij een geest voor haar bed staan die haar magnétiseerde.

Ik zou u feiten kunnen mededeelen die aan het ongelooflijke grenzen. Zij betreurt het zeer zich met het spiritisme te hebben beziggehouden, ik heb haar verderen omgang verboden met personen; die zich op dit gevaarlijk terrein begeven; ook alle lectuur van dergelijke strekking is haar geheel ontzegd."

Na dezen brief volgt: wonderbare verlossing eener Medium Spiritiste op het Gebed des Geloofs, en wel van Margaretha Beth, Regentesselaan 13 den Haag, de dochter van bovengenoemde bezorgde moeder en door haar dochter zelve geschreven. Tot kenschetsing diene 't volgende:

"Het bovenstaande toont u aan hoe ellendig ik door middel van het schoonklinkende spiritisme in des satans macht was geraakt. Ik was door mijn mediumschap zoozeer aan een boozen geest verbonden geworden, dat ik mij er niet aan kon ontworstelen, doch wat bij den mensch onmogelijk is, is mogelijk bij God. Elk natuurlijk mensch is in des boozen macht, doch spiritisten en vooral mediums worden in het bijzonder in zijne banden gekluisterd, tot welke verbreking eene Goddelijke macht alléén in staat is.

Hoe zijt gij toch in zulken bovennatuurlijken toestand geraakt, zal men mij vragen? Wel, ik had eene voorliefde voor het bovennatuurlijke, hield mij gaarne bezig met de lezing van werken over het spiritisme, geheel onbewust van het gevaar, waaraan ik mij blootstelde. Ook las ik boeken over het Christelijk spiritisme welke inhoud mij leerde dat er noch hel en duivel, noch straffen hiernamaals waren. Door den omgang met spiritisten en mediums, was mijn vurigste wens om ook medium te worden en in volkomene verbinding te komen met de geestenwereld. Na een kort tijdsverloop werd ik medium en zelfs in zoo eene sterke mate, dat ik schrijvend, hoorend, sprekend, voelend en ziende medium werd. Ik was geen mensch meer doch een geest in vleeschelijk omhulsel. Toen ik ontdekte dat het spiritisme een werk uit den duivel was en dat ik geheel in zijne macht was geraakt, maakte zich eene verschrikkelijke ontzetting van mij meester. "

En ze schrijft verder:

"Welk eene treurige dwaling zich te verbeelden door middel van het spiritisme manifestaties te verkrijgen van goede geesten. Indien zij zulk een buitengewoon ontwikkeld mediumschap bezaten als ik vóór mijne verlossing; zou het spiritisme hun met afgrijzen en afschuw vervullen. Zij zijn maar al te gemakkelijk door verleidende satanische geesten te bedriegen, zich voordoende als Engelen des lichts."

Welk een zelfverheffing! Aan haar buitengewoon mediumschap, paart zij de volgende wetenschap:

"Engelen of geesten van afgestorvenen die zich aldus zouden bezondigen, zouden hetzelfde lot ondergaan als de Engelen die aan God ongehoorzaam waren, zij vielen en (God?) veranderde hen in eens van Engelen in duivelen, wierp hen vanuit den hemel in de hel, verkeerde het licht en de zaligheid van den hemel in de vlammen der hel."

uit 'Het Toekomstig Leven', November 1899

FOTOGRAFISCHE DIAGNOSE

De kommandant Tégrad, algemeen bekend wegens zijn wetenschappelijke ontdekkingen op psychisch gebied, heeft in L'Humanité Intégrale een rapport gepubliceerd van de proeven, die hij genomen heeft door de émanaties (uitstralingen) van zijne twee zieke dochters te fotografeeren. Deze proeven, zegt hij, geven hem voldoende grond om te beweren, dat de dag komen zal, waarop men de diagnose der zieken door fotografische platen kan vaststellen.

Op dezelfde wijze zal het mogelijk zijn, bij iemand, van wien men niet zeker weet, of hij werkelijk of slechts schijndood is, dit door fotografie te onderzoeken. Men zal daartoe slechts de fotografische plaat gedurende enkele uren op het voorhoofd, of het hart plaatsen, om zich te verzekeren of er nog eenig leven aanwezig is. De plaat zal antwoorden *ja* of *nee* door de aanwezigheid of het gemis aan eenigen indruk van het levens-fluide op de plaat.

uit 'Het Toekomstig Leven', September 1899

TRANSFIGURATIE EN ONZICHTBAAR WORDEN

Ik wil u even iets vertellen. Onlangs waren wij bij geestverwanten te visite. Behalve gastheer en vrouw was er nog één heer, en met ons vijven gingen wij aanzitten. De gastvrouw viel in slaap en wij zagen eene duidelijke transfiguratie, voorstellende eene kloosterzuster, met complete hoofdbedekking. Zij sprak even en zei o.a. dat de geesten, waaronder ook onze contrôle, zouden trachten A..(het medium) gedeeltelijk onzichtbaar te maken. Hijzelf bleef gelukkig wakker en heel normaal. Terwijl hij een gevoel had, alsof er spinnewebben om hem heen getrokken werden, van onderen naar boven hem als een cocon inspinnend, zagen wij allen, duidelijk schouders, hals, kin, wangen, neus, enz. totaal zwart worden. Toen werd tot A....gezegd: "doe even de oogen dicht".. De zwarte sluier kwam toen over de oogen en het voorhoofd, zoodat wij ten laatste alleen het haar en een klein randje van het voorhoofd zagen. Daarop voelde A..in omgekeerde richting, dus van het voorhoofd tot den hals, een kouden wind, alsof de sluier werd weggeblazen en in dezelfde mate en dezelfde volgorde zagen wij hem opleeken. Bij meerder kracht zou op deze wijze een geheele persoon met stoel en al voor de overigen onzichtbaar kunnen worden, zooals een mijner kennissen eens heeft zien gebeuren.

uit 'Het Toekomstig Leven', Augustus 1899

WETENSCHAP....

Een paar fragmenten uit een lang artikel van Camille Flammarion, de beroemde Franse astronoom die spiritist werd en o.a. enkele boeken over paranormale verschijnselen rond het sterven heeft geschreven. Dit artikel, een vertaling van het eerste hoofdstuk uit zijn boek " l' Inconnu " verschenen in het spiritistische blad 'Het Toekomstig Leven' van 1899, gaat over wetenschap, de dwalingen, de hardnekkigheid en de vooruitgang. Het komt ons voor dat Flammarion's analyse nog steeds actuele waarde heeft als het gaat om de wetenschap van de parapsychologie!

Een groot aantal mensen is aangetast door een werkelijk verstandelijke bijziendheid, en zij houden den horizon voor de grenzen van 't heelal.

Nieuwe feiten, nieuwe ideeën ergeren hen, jagen hun vrees aan, ja, doen hen sidderen.

Zij willen liefst niets veranderd zien in den gewonen gang van zaken. (...) Op hun uiterste gemak gezeten, liefst in een grooten armstoel voelen zij zich op onverstoorbare wijze voldaan over bestaande toestanden.

Te eigenwijs iets als mogelijk te willen erkennen, wat zij niet begrijpen, vermoeden zij in de verste verte niet, dat zij in't geheel niets begrijpen. Dat de verklaring van zoovele natuurkundige verschijnselen op het onbekende berust, weten zij niet.

(...) Vraagt ge hun: "Waarom valt een steen?" Heel wijsgeerig en tegelijk afdoend is het antwoord: "Omdat de aarde hem aantrekt" Zij meenen heusch, dat zaakje te begrijpen, als zij een dergelijk antwoord gegeven hebben.

(...) Door alle eeuwen heen, op bijna alle trappen van beschaving, ontmoet men van die onnoozele, kalme menschjes, evenwel niet ontbloot van ijdelheid, die ronduit alles ontkennen, wat nog niet onderzocht is, en die zich heusch gerechtigd achten, over de onnaspeurlijke samenstelling des heelals te kunnen oordeelen.

(...) Hebben wij niet in onze bibliotheken een werk, in 1804 uitgegeven waarin de draaiing der aarde geheel wordt weerlegd? Op de eerste bladzijde wordt reeds vermeld, dat de schrijver nooit zal dulden, dat men van de aarde spreke, als van een vetgemest kuiken, dat aan het spit rondgedraaid wordt.

Eens woonde ik eene zitting bij van 'L'académie Française' ; 't was een dag, waaraan ik niet kan terugdenken, zonder dat mijn lachlust gaande gemaakt wordt. De natuurkundige Du Moneel vertoonde Edison's phonograaf aan de vergaderde doctoren. Toen hij een en ander omtrent het toestel had vermeld, liet hij het in werking treden; het begon n.l. zeer gemakkelijk een zin te herhalen, welken de gevoelige rol had opgenomen. Eensklaps schoot een reeds bejaard lid der Academie, van wie men wist, dat hij door en door bestudeerd was, wiens geest geheel doordrongen, ja, verzadigd was met alles, wat hij aan de klassieken had kunnen ontleenen, in een vlag van edele verontwaardiging op den invoerder van nieuwigheden toe, greep dezen bij de keel, uitroepende: "Ellendeling! Denkt gij, dat wij ons hier laten beetnemen door een buikspreker! 't Was Mons. Bouilland, die den 11den Maart 1878 aldus optrad. Het mooiste van de grap is misschien nog, dat hij zes maanden later op den 30sten Sept., in een soortgelijke zitting het zich tot een eer rekende te kunnen verklaren, dat na rijp onderzoek gebleken was, dat er heusch slechts sprake was geweest van buiksprekerij. Als bewijs voerde hij aan, dat men toch onmogelijk kan aannemen, dat een gewoon metaal het edele, menselijke orgaan zou kunnen vervangen. De phonograaf was volgens hem slechts een 'acoustische illusie'.

Enkele onzer lezers zijn misschien bekend met het verhaal van de kikkersoep van Mme Galvani (1791). Galvani was gehuwd met de schoone dochter van zijn vroegeren professor, Lucie Galeozzi, welke hij teeder liefhad. Toen zij te Bologne woonden, was Mme. Galvani hevig lijdende aan eene borstkwaal, waaraan zij naar alle waarschijnlijkheid sterven zou. De geneesheer had haar een soep van kikvorschen voorgeschreven, die op eene uitmuntende wijze toeberaid moest worden. Galvani stond erop, deze zelf klaar te maken. Op zijn balkon gezeten, zoo verhaalt men, had hij een zeker aantal van die beestjes onder 't mes genomen en de leden, afgescheiden van den romp, aan den rand van het balkon opgehangen door middel van koperen haakjes, die hem reeds meermalen hadden gediend bij zijne onderzoekingen.

Plotseling zag hij met een verwondering, die de vreemdheid van het verschijnsel rechtvaardigde, de leden van de kikvorschen zenuwachtig bewegen, telkens, wanneer hij maar even het balkonhek aanraakte.

De waarnemingen van den natuurkundige te Bologne werden door een uitbundig gelach begroet, met uitzondering van enkele onbevooroordeelde geleerden, die de zaak den opmerkzaamheid verleenden, welke ze verdiende. De arme ontdekker werd er zeer terneergeslagen onder. In 1792 schreef hij: "Ik word aangevallen door twee partijen, die wel ver van elkander staan, de geleerden en de nietswetenden. Beiden bespotten mij en noemen mij de dansmeester van de kikvorschen. Toch weet ik, dat ik een der natuurkrachten ontdekt heb."

Een mijner vrienden, met wien ik ongeveer een dertigtal jaren in innige vriendschap had verkeer, en met wie ik dus ten zeerste sympathiseerde, Eugène Nus, heeft een zijner werken opgedragen 'Aan de schimmen der gediplomeerde, hoogvereerde, gedecoreerde en begraven geleerden, die verworpen hebben: De draaiing der

aarde. De meteorsteenen. Het galvanisme. De bloedsomloop. De pokinenting. De lichtgolven. Den bliksemafleider. De lichtbeelden. Den stoom, De schroef. De stoombooten. De spoorwegen. De gasverlichting. Het magnetisme. En de rest.

Door de jongste ontdekking der Röntgenstralen, zoo ongelooflijk en ongerijmd op zichzelf, moeten wij tot de erkenning komen, dat het veld onzer gewone waarnemingen uiterst klein is. Door ondoorzichtige stoffen heen zien, in een gesloten koffer kijken, het geraamte van een arm of been, of geheel lichaam door vleesch en kleeren heen kunnen aanschouwen. Een dergelijke ontdekking is zonder tegenspraak geheel tegenstrijdig met hetgeen wij hebben geleerd waar te nemen met onze zintuigen. Dit voorbeeld is dan ook zeker één van de welsprekendste om deze axioma te bevestigen: het is zeer onwetenschappelijk om te verkondigen, dat er niets meer bestaat, dan hetgeen wij reeds weten of door middel van onze zintuigen kunnen waarnemen.

Er zijn nog een groot aantal onverklaarde feiten, tot het gebied van het onbekende behoorende. De verschijnselen die ik nu met u ga bespreken, behooren daartoe. De telepathie, het verschijnen of zich manifesteren van stervenden, het zien in dromen of in somnambulistischen slaap zonder hulp der oogen, het beschrijven van landschappen, steden, monumenten, de voorwetenschap of het voorgevoel van de een of andere gebeurtenis, het zien in de toekomst, waarschuwend stemmen, enkele buitengewone gevallen van magnetisme, het verkrijgen van

communicatiën of mededeelingen door slagen of tikken in tafels, het vernemen van onverklaarbare geluiden, zoogenaamde spookhuizen, opheffingen van voorwerpen, waarbij de wet der zwaartekracht wordt opgeheven, het bewegen en verplaatsen van voorwerpen, zonder dat iemand ze aanraakt, het zien werken van een als't ware gematerialiseerde kracht, wat heel ongerijmd schijnt, en nog zooveel andere voor't ogenblik zonderlinge en onverklaarbare verschijnselen, wekken onze nieuwsgierigheid op en verdienen, dat de wetenschap er de aandacht op vestigt. Voor alles wil ik, wat wij kunnen bestudeeren en opmerken, *natuurlijk* noemen.

Immers, alles wat bestaat, is natuurlijk, het bekende, zoowel als het onbekende, het *bovennatuurlijke* bestaat niet.

Dat woord is onzin. Men is zoo gewoon bovennatuurlijk te noemen, wat buitengewoon of wonderlijk schijnt, alles waarvoor

we geen verklaring weten te vinden. Zeg daarom immer "het onbekende" en nooit "het bovennatuurlijke".

Zij die zeggen: "Nooit zal ik aan die onmogelijkheden gelooven! Ik geloof slechts de natuurwetten! Ik wil alleen aannemen, *wat bekend en verklaard is en verder niets meer*", gelijken wel wat op die vroeger niet beter wetende aardrijkskundigen, van eenige eeuwen terug, die in hun atlas schreven bij de zuilen van Hercules (*Straat van Gibraltar*): "hier is het einde van de wereld", zonder dat zij wisten dat er in dat westelijk deel, onbekend en ledig, tweemaal meer grond was, dan die brave geographen zich konden denken.

Al onze kennis zouden wij symbolisch kunnen voorstellen door een uiterst klein eilandje, omringd door een onbegrensde oceaen.

Och, wat is er toch nog veel, oneindig veel voor ons te leeren!

uit 'Het Toekomstig Leven', Juni 1899

GELOOVEN

Bijgeloovige mensen gelooven blindelings alle mysteries, ongeloovigen ontkennen ze allen, maar groote geesten zijn serieus tegenover het geheimzinnige, in tegenwoordigheid van het onbekende. Groote geesten nemen niet aan als de bijgeloovigen, maar ontkennen evenmin als de ongeloovigen.

uit 'Het Toekomstig Leven', Juni 1897

BORDPAPIER

Heeft u de schoolschheid zoo bevangen, geleerde heeren! dat gij meent, dat deze wereld bestaat uit stukken aaneengelijmd bordpapier?

Och! wat vermoeit gij u met dat kaartenhuisje hier en daar wat op te lappen, waar gij meent, dat wat te verbeteren valt. De werkelijkheid spot met uwe theorieën.

Heerlijk ontwikkelt zich intusschen de boom des levens, die fier zijn kruin tot in de wolken verheft.

uit 'Het Toekomstig Leven', Mei 1902

Fotograferen was in het begin van de 20ste eeuw nog niet iets wat iedereen vanzelfsprekend deed. Geestfotografie was erg 'in', en natuurlijk had men een grote behoefte om de wonderlijke verschijnselen die tijdens séances optraden vast te leggen, al was het alleen maar om anderen te overtuigen dat men zich niet maar wat verbeeldde. Van de aanbidding van deze fotograaf is dan ook vast graag gebruik gemaakt.

FOTOGRAFIE BIJ HET ONDERZOEK

Een geestverwant, fotograaf van beroep, verzocht ter algemeene kennis te willen brengen, dat hij gaarne bereid is onderzoekers, die geen fotograaf of amateur-fotograaf in hun midden hebben, bij hunne experimenten ter zijde te willen staan. Men gelieve daartoe zich te wenden tot de redactie van dit tijdschrift.

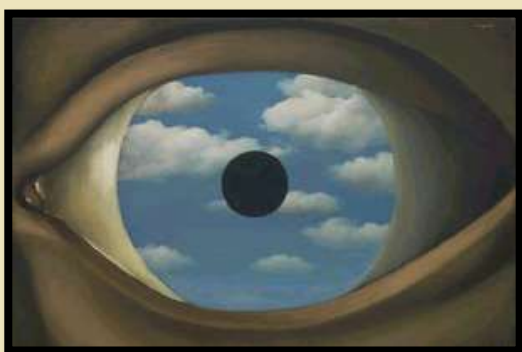
uit 'Het Toekomstig Leven', Mei 1902

*Het volgende verhaal is te gek om lost te lopen. Wat zag die Tissington?
En wat is 'objectief' waarnemen? Jammer dat die photographieën niet bewaard zijn!*

PHOTOGRAPHIEEN VAN HET OOG EN GEHOORVLIES

Toen er voor vele jaren een bericht werd medegedeeld omtrent het ontdekken van een moordenaar, wiens beeld zoo duidelijk op het oogvlies van den verslagene was afgebeeld, dat men den zomerjas en den opgeheven stok van den dader duidelijk kon herkennen, werd deze waarneming, die tot de onmiddellijke herkenning en arrestatie van den moordenaar gevoerd had, met heftigheid bestreden. Sedert zijn er echter hier en daar meer proeven genomen met de oogen van gestorven dieren en menschen en schijnt de heer Tissington dit onderzoek met ernst te hebben voortgezet. Hij is hoofd van de firma Fresco-photo-vereeniging in Melbourne en de uitkomsten, welke hij met zijn fotografisch onderzoek heeft verkregen zijn zoo wonderbaar, dat wij ze niet zouden durven vermelden, indien Emma Hardinge (*medium en historica*) ons niet verzekerde dat zij den heer Tissington als een degelijk werker en eerlijk vorscher kende en dat zij zelve getuige was geweest van de wonderen door de photographie aan

het licht gebracht als ze toegepast wordt op de oogen van doode dieren of van menschen.

Bij een diepe boring in de Darling Down nabij Melbourne om water te verkrijgen, werd, op een diepte van 230 voet onder den beganen grond, en omgeven door vaste rotsen, het versteende hoofd van een inboorling gevonden. Het was onbeschadigd en geleek op een harde steen. De geologen waren het daarover eens, dat dit hoofd daar minstens vijfduizend jaren moest verborgen zijn geweest, zoo niet veel langer. De eene helft van dit versteend hoofd onderwierp Tissington aan eene bewerking tot verweking in een bad met fluoric, hydro, chloric, nitri en andere bijtende vloeistoffen, die op den versteenden klomp de uitwerking hadden, dat zij dezen in een weeke substantie veranderden. Nadat hij het oog er uitgenomen

had, reinigde hij dit zorgvuldig met een oplossing van bichloride van kwik en bisulphide van carbon, waardoor het de gelijkenis kreeg van een kunstoo, maar levendiger. Tissington nam onderscheiden photographieën van dit oog.

De eerste die hij nam was natuurlijk van het buitenste net op het oogvlies en kon dus het laatste voorwerp wedergeven, waarop dat oog gericht was geweest, voor den dood. De photographie vertoonde het tooneel van een veldslag en op den voorgrond was een man met een wild voorkomen, reusachtig groot; men zag de uitdrukking van woede op zijn gelaat; hij hief een tweehands zwaard op om een gevaarlijken slag te geven, vermoedelijk op de polsen van den inboorling. Het was duidelijk dat hij hem niet op den schedel geraakt had, want er waren daarop alleen twee diepe sneden, die reeds gedurende zijn leven geheeld moesten zijn. Op den achtergrond waren een aantal strijders van het type der Maories in gevecht met de inboorlingen. Het volgende beeld was een troep Zwarten op stukken hout gezeten rondom kleine vuren met zwarte vrouwen in vreemde kleederen. Deze schenen een raad te houden. De redacteur van het weekblad de "Ipswich-observer" kon zijn twijfel niet verbergen en verzocht den Heer Tissington hem te overtuigen hoe hij deze beelden verkreeg. Deze was daartoe volgaarne bereid. Hij reinigde het oog nogmaals met bichloride en kwik en met bisulphide en carbon, waardoor weder een ondenkbaar dun vliesje werd verwijderd en een nieuw beeld te voorschijn kon treden. Hij wist zelf niet wat er te zien zou komen, want er was niets waar te nemen voor een gewoon oog. Hij drong er op aan dat de toeschouwer nauwkeurig acht op zijn werk zou slaan en zij bleven niet in gebreke hem te bespieden van het schoonmaken der platen af, hetwelk op verzoek geschiedde met nitric acide, tot op de ontwikkeling van het beeld. Het tafereel dat thans van het oogvlies van den versteenden kop werd genomen, was een landbouwtooneel. Op een groot stuk bouwland werden vreemd gebouwde ploegen getrokken door dieren, die lang en laag op de poten waren, als

aligators. Ook waren er lieden bezig met reusachtige bomen te vellen. Men ontwaarde ook huizen, die schenen aan te duiden, dat de inboorlingen op dien tijd een groote mate van beschaving moeten bezeten hebben. Maar het bleef daar niet bij, de photograaf had nog wonderbaarder waarneming gedaan. Hij had namelijk het trommelvlies van denzelfden kop gefotografeerd en vond daarop een menigte vormen-of klankfiguren, niet ongelijk aan Chinese letterteekens. Wij riepen een Chinees en vroegen hem of hij die figuren kon lezen. Hij zeide dat hij het niet kon, maar dat die teekens dezelfde waren, welke in zeer oude boeken van Chinese koningen voorkwamen, welke alleen de wijzen konden lezen. Twee figuren meende hij te kunnen verklaren en zij zouden volgens hem beteekenen: sterf, verrader.

De toeschouwers wisten niet wat te zeggen of te denken. Stonden zij voor een feit, voor de waarheid? dan was de teleport niet nieuw.

De tijd zal ons moeten leeren, wat wij van dit bericht te maken hebben, dat zooveel wonderen bevat en op een wijd nog onbetreden verschieft heenwijst.

De oorsprong van de taalteekens of het schrift, is ten eenenmale onbekend en daar het meer en meer blijkt hoe de mensch de maatstaf voor alle kennis en wetenschap in zijn persoon omdraagt, waarom zou er dan in zijn eigen wezen ook niet iets voorhanden zijn, dat overeenkomt met de schriftteekens, die uit zijn onbewuste schatkamers tot zijn bewust eigendom zijn gemaakt, toen hij er behoefte aan kreeg.

Elise van Calcar

uit 'Op de Grenzen van Twee Werelden' 1888

HELDERHEID VAN GEEST BIJ KRANKZINNIGEN

Krankzinnigen ontvangen dikwijls vóór hunnen dood hun verstand terug. Bij het wegzinken van de levenskrachten, wier ziekelijke werking de ziel belemmerde, houden deze nadeelige uitwerkselen op, en de ziel treedt dikwijls met een verbazende helderheid en kalme uit de ontzinkende woning te voorschijn: hoogst treffend heb ik dit belangrijk verschijnsel meermalen waargenomen, waarvan ik vele voorbeelden zou kunnen aanhalen.

Deze helderheid en klaarheid in de laatste oogenblikken komt ook in andere ziekten menigmaal voor, en niet zelden vertoont de geest hier een kalme verhevenheid, als had hij reeds het aardsche verlaten.

Prof. Schroeder v.d.Kolk

uit 'Het Toekomstig Leven', Maart 1899

CORRESPONDENTIE

HTL publiceert vaak korte antwoorden van de redactie op brieven en inzendingen van lezers. Onderstaand antwoord geeft ons een terloopse blik op de moeilijkheden van het uitgestorven zetttersvak:

J. de H. te U. Gebrek aan lettertypen dwong ons uw artikel weder te verschuiven, daarom stel ik U voor het, tot het volgende jaar, te laten wachten, in verband met het daaraan sluitend vervolg. Er was reeds zooveel gezet, dat de lettervoorraad voor een artikel van dien omvang niet voldoende was.

uit 'Het Toekomstig Leven', November 1897

SEANCE

Fragment uit een lang persoonlijk verslag van een séance, zoals er tallozen in HTL zijn opgenomen. Opmerkelijk is dat het vak van medium lijfelijke gevaren met zich mee kan brengen..... :

(.....) Het is de gewoonte van Mevr. v. H., en dit is een goede gewoonte, om gedurende de séance een lied te zingen en dit zelve aan de pianino te begeleiden. Nauwelijks is zij daarmede begonnen of de groote mahoniehouten tafel, waarvan het medium en ik pl.m. een Meter verwijderd waren, wordt omvergeworpen, zonder dat er iemand te zien was, die dit gedaan kon hebben. Terwijl ik mijne blikken, die onafgebroken op het tegenover mij aan het kleine tafeltje zittende medium gericht waren, naar de omvergeworpen tafel wend, wordt ook het medium met stoel en al omvergeworpen, mijne leien vlogen met een slag op den vloer, zoodat een in een kleine scheur nog het teeken daarvan draagt.

Op uitnodiging van Mevr.v.H. plaatsten wij ons nu bij de pianino; nauwelijks laat Mevr.v.H. hare vingers over de toetsen glijden en weerklinken de eerste welluidende tonen van het lied door haar gezongen, of er openbaren zich kracht-verschijnselen, zoals ik ze nog nooit heb waargenomen. De grote pianino komt in een beweging, die ik niet

beter kan vergelijken, dan met de schommeling van een schip op woelige zee. Zij ging niet alleen op en neer, maar ook voor- en achteruit, terwijl Mevr. v. H. voortgaat met spelen en zingen. (....)

Hare vraag, of wij nu de proef met leischrift konden beginnen, werd bevestuigend beantwoord door drie tikken binnenin de piano. Vóór wij de piano evenwel verlieten, had er een overstelpende krachts-ontwikkeling plaats. De piano werd met kracht achterover tegen den muur geworpen, zoodat zij in een hellende houding stond. We hadden echter geen tijd om verder daaraan aandacht te schenken, want te gelijkertijd werd een schoorsteen-versiersel, bestaande uit een cilindervormige mand met mos en een kabouterbeeld, van den schoorsteenmantel geworpen, het medium met stoel en al op den vloer geslingerd, zoodat een zij-leuning brak, en de groote mahoniehouten tafel omgeworpen.

Terwijl het medium opstond....rtsssch! daar ging de groote lamp met kracht naar beneden, en twee stoelen werden omgeworpen.

Menig lezer zal zeggen: gevaarlijk voor het ameublement, zoo dacht mevr.v.H. ook, die mij verzocht de omvergeworpen meubels stil te laten liggen.

uit 'Het Toekomstig Leven', April 1899

Allan Kardec was de franse grondlegger van het Spiritisme. Hoewel zijn invloed, en daarmee zijn naam van het Nederlandse toneel verdween, is dat niet altijd zo geweest. Decennia lang gingen Kardec Spiritisten en volgelingen van het in Amerika ontstane Spiritualisme moeiteloos samen, in Harmonia en andere verenigingen. Vandaar dit bericht in HTL.

HERDACHT

De sterfdag van Allan Kardec (1804-1869) op 30 Maart j.l. is op het kerkhof Père Lachaise te Parijs wederom herdacht geworden. Niettegenstaande het slechte weder hadden tal van afgevaardigden van verschillende spiritistische vereenigingen, alsmede vele belangstellenden zich daar vereenigd. Generaal Fix en de heer de Faget wezen op de beteekenis van het Spiritualisme in het algemeen en van den grooten Franschen filosoof in het bijzonder.

de F.

uit 'Het Toekomstig Leven', Juni 1902

Dit stukje moet gezien worden als een terugblik op de ontwikkelingen vanaf 1848 in Hydesville. Het is geschreven door H.J. Schimmel, vooraanstaand spiritist. Dit is het eerste stuk uit het lange artikel in HTL van 1899:

EEN MERKWAARDIG GETUIGENIS

Toen de mare zich verbreidde, dat in de nabijheid van New York verschijnselen zich hadden voorgedaan, die de in bloed verstikte hekserijen en duivelskunstenaars der Middeleeuwen en Renaissance in herinnering brachten, was de verbazing algemeen. Het hoongelach der ontwikkelden, de brandende nieuwsgierigheid der massa, de ernst, waaraan zich een kwalijk verborgen hoop paarde van enkele zoogenaamde "stillen in den lande", die lang gevoedsterde idealen nader dachten gekomen, liepen geheel Noord-Amerika door, repten zich den oceaan over, om eerst in Engeland te landen en daar, maar in mindere mate, zich te openbaren. Natuurlijk in mindere mate! De Vereenigde Staten toch waren in 1850 reeds befaamd om hunne virtuositeit in réclame en humbug.

Maar de wonderverhalen uit het Westen hielden aan en gewaagden van steeds grootere onmogelijkheden. Niet alleen tafelbewegingen, kloggeluiden, verplaatsing van meubelen door onzichtbare handen, apporten van bloemen, boeken enz., door muren en gesloten deuren, maar ook personen, door onzichtbare wezens geestelijk aangegrepen, profeteerend, vermanend, en - wat het vreemdste en koddigste schein! - getuigend van een blijven-leven na den dood!

Dit laatste was natuurlijk de ongerijmdheid ten top gedreven en maakte de gansche zaak bepaald belachelijk! Tafels en stoelen evenwel had ieder in eigen woning; een proef ware alzoo licht te nemen, die, indien zij slaagde, een nieuwe en kostelijke bijdrage kon schenken voor het wel eens oudbakken geworden genot in huiskamer en salon. Duizenden bij duizenden namen proeven en slaagden boven verwachting. Ik herinner mij die dagen nog zeer goed. Ik heb zelfs op de deftigste kantoren, zoodra er even gepoosd werd voor't gebruiken van een lunch, door de jongeren "de aardigheid" zien toepassen op cylinder-hoeden, die waarlijk zich even bewogen! "De waan van één dag!" prevelde ik, nauw mijn verontwaardiging bedwingend, want ik schaarde mij onder de "verlichte" mensen.

Maar't was dan ook niet meer dan een nieuw speelgoed, den grooten kinderen voor enkele oogenblikken een nieuwe verpozing biedend. Toen er hier en daar heel zacht gefluisterd werd, dat er iets ernstigs school in dat spel; dat menig katholiek een kruis sloeg, menig protestant van "sulfer" mompelde als er sprake was van bijeenkomsten, in donker gehouden om dooden op te roepen, griezelden de groote kinderen van de akeligheid en zochten ze een andere, vroolijker sport.

uit 'Het Toekomstig Leven', Maart 1899

LICHT...

"Hoe ongelukkig zou ik zijn," zei een vogel in een overdekte kooi gezeten, "in deze duisternis zonder de heerlijke tonen, die somtijds mijn donkere dagen verhelderen! Ik wil die hemelmelodiën in mijn geheugen prenten, als een echo teruggeven, en mij daarmee in mijne duisternis troosten."- De kleine zanger leerde de voorgespeelde melodiën nazingen. Nu werd de doek weggenomen, alleen om hem te leeren was zijn woning donker gemaakt. - Gij mensen! Hoe vaak klaagt gij niet evenzoo over de weldadige verduistering uwer dagen? Gij doet zulks alleen met recht, als ge in die tijden *niets* leerde! Eigenlijk is ons aardse leven slechts een verduistering. Mochten allen, als eenmaal de doek wegvalt, opstijgen met nieuwe melodiën!

uit 'Het Toekomstig Leven', December 1897

COURANTENBERICHT

"Sardou's nieuwste tooneelstuk 'Spiritisme' heeft te Parijs de tafeldans weer in de mode gebracht. Op de uitnodigingen voor partijtjes staat: "on tournera la table". De opgeroepen geesten komen trouw op, maar moeten soms verbazend onbescheiden dingen vertellen, waar de dames deerlijk verlegen onder worden. Onder de geesten heeft ook Vondel zijn intrede gedaan, zegt 't Nieuws. Hij gaf aan een Franschen schrijver, die over eenige dagen te Amsterdam moest wezen, den raad, zijn graf in de Nieuwe Kerk te bezoeken. Natuurlijk kende geen der aanwezigen 'Vondèle' ; maar men heeft het geval onderzocht, en inderdaad, men ontdekte dat er een 'Vondèle' bestaan heeft en in de Nieuwe Kerk begraven ligt.

uit 'Het Toekomstig Leven', April 1897

Een opsomming van spiritistische verschijnselen zoals ze in de 19de eeuw werden onderzocht. Dit fragmentje komt uit een boek van de wetenschapper Alexander Aksakov (1832-1903): 'Animismus en Spiritismus'

VERSCHIJNSELEN

1. Het Photographisch bewijs: betreffende de voorwaarden, waaronder ze verkregen werden, zijn 5 groepen te vermelden.
  - a. Het medium is zichtbaar, de gematerialiseerde gestalte onzichtbaar, wordt echter (daar de fotogr. plaat gevoeliger is dan de retina) gefotografeerd.
  - b. Het medium is onzichtbaar, - de gestalte zichtbaar en wordt gefotografeerd.
  - c. Medium en gestalte zijn zichtbaar, - de gestalte wordt afzonderlijk gefotografeerd.
  - d. Medium en gestalte zijn zichtbaar - beiden worden tegelijkertijd gefotografeerd.
  - e. Medium en gestalte zijn onzichtbaar, het laatste wordt in den donker gefotografeerd.
2. Het bewijs door vorming der ledematen in afgietsels van gips. - Wat de voorwaarden betreft zijn 4 groepen te onderscheiden.
  - a. Het medium is afgesloten, - de werkende gestalte blijft onzichtbaar.
  - b. Het medium bevindt zich voor de oogen der toeschouwers, - een werkende gestalte blijft onzichtbaar.
  - c. De werkende gestalte is zichtbaar voor de toeschouwers, - het medium is afgesloten.
  - d. Medium en gestalte tegelijkertijd zichtbaar voor de toeschouwers.

uit 'Het Toekomstig Leven', Augustus 1897

EEN GELUID ALS EN GEWELDIG GEDREVEN WIND

William Crookes (scheikundige, uitvinder en spiritist) beschrijft een séance met D.D.Home zoals hij daarover door getuigen heeft horen vertellen:

"Nadat de cirkel rond de tafel weer gevormd was, ging er een koude luchtstroom over alle aanwezigen als een snelle wind. Dit herhaalde zich verscheidene malen. Deze koude aanblazing van lucht of electricisch fluide of wat het zijn moge, werd vergezeld door een luid gefluit als van een windstroom op den top van een berg, en door de bladen van het bosch in den herfst. Het geluid was diep, helder en zoo krachtig, dat een huivering allen aangreep, die het hoorden en voelden. Dit voortsnellende geluid duurde in het geheel 10 minuten, met afgebroken intervallen van één of twee minuten. Alle aanwezigen waren ten hoogste verbaasd, en de belangstelling werd nog verhoogd

door de onbekende talen, waarin Home nu sprak. In snelle opeenvolging van de eene taal in de andere overgaande, sprak hij gedurende 10 minuten in onbekende talen.

Een geestengestalte werd duidelijk zichtbaar, gehuld, zoo als wij haar reeds bij vorige gelegenheden gezien hadden, in een lang kleed met een gordel, de voeten nauwelijks de grond aanrakend, de lijnen van het gelaat zeer helder, en de klank der stam, hoewel voldoende duidelijk om te verstaan, meer fluisterend dan sprekend. Ook andere stemmen werden nu gehoord en groote phosphorescente lichten bewogen zich langzaam door de kamer.

uit 'Het Toekomstig Leven', Juni 1897

EEN WEINIG.....

Beheersch u zelve. Sommige spiritualisten moeten dezen wenk goed ter harte nemen, want het onderwerp kan zenuwachtig en opgewonden maken. Geen wonder. De ontdekking, dat er inderdaad een onzichtbare wereld met onzichtbare wezens bestaat, en dat degenen, die gij in een onbekenden hemel op millioenen mijlen afstands van u verwijderd dacht, in uwe nabijheid zijn, zou u een weinig van streek kunnen maken en zenuwachtige aandoeningen geven.

uit 'Het Toekomstig Leven', Mei 1902

KLOPPEN

Onderstaand bericht komt uit het Utrechts Dagblad van Zondag 14 Maart 1897. Het lijkt erop dat de vrouw haar geldlust heeft toegedekt met een mooi spookverhaal. Wat ze ondertussen met haar dode dochter heeft gedaan is open voor speculatie.....:

In het jaarverslag van eene te Assen bestaande vereeniging 'Armenzorg' treft men het volgende verhaaltje aan: Na het overlijden van een aan tering lijdend meisje, voor wie het bestuur een krib had laten maken, kwam het bericht tot het bestuur, dat de krib door de moeder was verkocht, die daarvoor ter verantwoording geroepen werd en in de volgende woorden haar onschuld trachtte te bewijzen:

"Zoo waor as'r een God in den hemel is, zal ik precies vertellen hoe de vork in de steel zit: Toen mien lieve wiggie störfen was, zetten we de kribbe in't achterhuus, maar al heel gauw kwam buurman, die met oes onder een dak woont, klaogen dat hij en zien vrouw 's nachts niet slaopen kunnen umdat om twaolf uur drie maol achter mekaer op de kribbe klopt wör. En't slimste was, dat hie, toe ie nao en geklop deur de reeten keken had, mien dooie dochter in 't wit over de kribbe had zien loopen. Of ik nou al zee: allemaol malligheid, 't hulp niet en hie jeuzelde net zoo lang tot ik de kribbe buiten deur zette. Toe ik nou is op een goeie avond zoowat negen uur, half tien met buurvrouw naor huus gung, begun ze over 't geval te praoten en zee, dat 't nog altied na klopte. Ik zee: leugens aalemaol; maor 't komp, da'j gien goed geweten hebt want jij hebt mien dochter plaogt.

Nou kiek dan zulf a'j durf, zee ze, maor je durft niet. Dat liet ik mie gien twee keer zeggen en 'k zee mien binnenste is zoo zuver as gold en 'k zal buten wachte op de kribbe tot de klok twaolf het. En ik heb't daon heeren. En krek middernacht, warachtig, wör er drie maol op de kribbe klopt, maor de witte gedaonte kwam niet; dat kun ok niet, daarveur he'k mien kind veul te goed oppast. Toe ik dit volgende morgen an de bureen vertelde, wollen ze de kribbe heelemaol weg hebben. Dit is gebeurd. 'k Heb hem an mien getrouwde dochter geven, die er nou gebruik van maakt als onderschot van heur woonbak (een woonwagen zonder onderstel) De heeren kunnen nou zien, dat 't leugens waoren, da'k de kribbe verkocht heb."

uit 'Het Toekomstig Leven', April 1897

VOORSPELLINGEN

De Amerikaanse spiritualist en schrijver Andrew Jackson Davis deed in 1856 de volgende voorspellingen:

"Er zullen komen rijtuigen en reizende salons op landwegen - zonder paarden en zonder stoom, zonder enige zichtbare beweegkracht, - die zich met groter snelheid en veiligheid langs de wegen bewegen zullen, dan heden ten dage denkbaar is."

"Ik voorzie toestellen, waarmee men, de windstromingen benuttend, zal zeilen als vogels door de lucht. Ze zullen gedreven worden door een machine, die ook voertuigen op rails en op de gewone weg zal bewegen, maar niet met behulp van stoom."

uit 'Spiritische Bladen' December 1936

MAGNETISEEREN TIJDENS ONWEER

De Heer van Straten uit Den Haag schrijft:

"Als het zwaar onweert magnetiseer ik nooit en dat doe ik niet omdat een ander mij dat gezegd heeft, maar omdat ik dit als bij intuïtie nalaat. Ik heb n.l. altijd als het onweert een enigszins onrustig gevoel en mijn idee is, dat ik alleen mag magnetiseeren als ik zelf rustig ben.

Als er onweer in de lucht hangt, is het juist, alsof er een soort zwavel- smaak in mijn mond komt.

Wellicht is het ook interessant voor U te weten, dat magnetiseeren het beste resultaat oplevert als de patient met zijn hoofd naar het oosten is gericht."

Alle drie verschijnselen zijn begrijpelijk.

Wij zijn de heer v. S. erkentelijk voor zijn mededeeling, welke voor velen interessant zijn.

Red.

uit 'Spiritische Bladen', September 1936

Er werd wat afgetest. Men moest vooral niet de indruk krijgen dat spiritisten een goedgelovig volkje waren, verblind door hun hoop op bewijs voor eeuwig leven.

Maar nog veel minder lieten de professionele onderzoekers zich in de luren leggen. Men presenteerde het spiritisme graag als wetenschap, wat het natuurlijk niet was, maar dat maakt de anti-bedrogprocedures er niet minder rigoreus om. Zie hier enkele voorzorgsmaatregelen tegen frauduleuze mediums, en eronder een voorbeeld van hoe goedgelovigen zich lieten bedriegen.

TESTVOORWAARDEN VOOR PHYSISCH SEANCES

Goede controlemaatregelen voor fysieke séances zijn o.a.:

1. Lichtende banden om megafoon en op het kleed van het cabinet.
2. Lichtende banden, genaaid op de mouwen en aan de broekspijpen van de media en helpers.
3. Een klamboegordijn of net tusschen het cabinet en de kring.
4. Onderzoek aan den lijve van media en wie bij hen hooren.
5. Onderzoek van kamer en bezoekers.

De verdediging van het spiritisme als onze heilige overtuiging eischt nuchter handelen!

K.

uit 'Spiritische Bladen', September 1936

BRIEF AAN EEN ONBEKENDE

Aan de heer Th. Tw. te 's-Gr.

U vraagt mij, wat ik denk van het volgende: "in een kring in Den Haag geeft het medium O. materialisatie-séances, waarbij voor de zich materialiserende geesten kleeven gemaakt worden, omdat ze anders naakt zijn."

Mijn eerste gedachte is: "Dat kan niet waar zijn, want ik kan me niet indenken, dat er mensen zijn, die zo onnozel zijn dat nodig te achten."

En *als* die kleeven nodig zijn, dan is mijn tweede gedachte, dat dat is, om het medium te helpen, om *verschijnselen na te bootsen*. M.a.w.: dan helpen de aanzitters knoeien en helpen ze mee bedrogen te worden. Het toppunt!

Ik geef U de raad, om verre te blijven van zulke séances en Uw geld voor nuttiger dingen te besteden. Maar a propos: waarom schrijft U Uw naam niet voluit? Heet U misschien Thomas Twijfelaar?

Dan WETE U nu, dat voor echte materialisaties geen kleeven behoeven gemaakt te worden. 't Is fraai!

Uwe dw, K. (Kakebeeke)

uit 'Spiritische Bladen', Juli 1936

Het was de actieve Nederlandse spiritisten een doorn in't oog dat de Nederlanders zo 'lauw' waren in hun overtuiging. Dat bracht hen ertoe telkens weer vergelijkingen met het buitenland te maken, waar het spiritisme, ook nu nog, bloeide en groeide.

SPIRITISME IN ENGELAND EN SCHOTLAND

Het mag als bekend verondersteld worden, dat het spiritisme in Engeland en Schotland grotere vorderingen heeft gemaakt dan in ons Vaderland. Daar zijn we dan ook Hollanders voor.

Bijna elke stad in Engeland en Schotland van eenige beteekenis heeft z'n 'Spiritual Hall'. Daar worden Zondags vaak en ook in de week kringen gehouden en zijn ook de 'Lyceums' gevestigd, of Zondagsscholen voor kinderen. Men gaat hierbij uit van de bekende leer, dat, wil men den mensch hebben, men bij het kind beginnen moet. Het geheele land door wordt voor deze lyceums sterk gewerkt.

Behalve de vele grote organisaties bestaan er nog op zichzelf staande vereenigingen en 'circles' zonder tal, zoodat het voorkomt, dat b.v. in Newcastle upon Tyne 2 lokalen zijn van verschillende vereenigingen. Het vormen van verschillende clubjes in één lichaam is dus niet specifiek Hollandsch. In het Manchester-district alleen was Zondag 4 Juni in 24 lokalen gelegenheid een lezing bij te wonen, op sommigen van die plaatsen 3 maal op één dag. Legio is het aantal private-circles, ladies-meetings etc. Welgeteld zijn er 125 kinder- klassen over het land verspreid.

uit 'Het Toekomstig Leven', Juli 1907

SPIRITISCHE BEHANDELING VAN KRANKZINNIGEN IN LONDEN

Dat veel mensen in de psychiatrie terechtkomen met klachten die misschien te maken hebben met spiritistische verschijnselen, is iets wat veel mensen al heeft beziggehouden. Dr. Carl Wickland, schreef het boek 'Thirty Years Among the Dead' n.a.v. zijn ervaringen met zijn mediamieke vrouw en zijn eigen experimenten om door magnetisme en elektrische schokken patienten te bevrijden van ongewenste invloeden. Dat werkte, in zijn rijke ervaring, vaak verbluffend goed.

Merkwaardig, en misschien veelzeggend, is de barbaarse toepassing van elektrische schokken in de reguliere psychiatrie, een practijk die ooit als een panacé gold, hoewel men niet wist waarom het (soms) werkte. Zouden die twee dingen met elkaar te maken kunnen hebben?

n.a.v een artikel in een Engels blad is het volgende overgenomen uit het franse blad 'La Revue Spirite':

Het gaat om de nieuwste ervaringen op het gebied van het genezen van door obsessie en bezetenheid krankzinnig geworden personen. De proeven werden laatstelijk te Londen genomen in navolging van de methoden, die te Los Angelos door Dr. Carl Wickland en te New York door Dr. Titus Bull gebruikt werden. Een groep Engelsche medici, inderdaad er van overtuigd, dat zekere vormen van krankzinnigheid niet door medicijnen kunnen worden genezen, zooals de schoolgeneeskunde voortgaat te gelooven, hebben samenwerking met media en spiritisten gezocht om op de schadelijke intelligenties in te werken. Dus komt na Los Angelos en New York nu ook Londen de dwaling der officieële psychiaters aan de kaak stellen. Het Engelsch medium Mrs. C.S.Collen Smith wordt gecontroleerd door een Perzische intelligentie Tamara, die nauwkeurige aanwijzingen verstrekt, waardoor de krankzinnigen van de hen overheerschende obsessie bevrijd worden. En men kan reeds op resultaten wijzen, waarover de officieële wetenschap in het belang der zieken zou moeten nadenken.

uit 'Spiritische Bladen', Juli 1936

HET GEESTENLAMPJE

Mag ik zo vrij zijn U onderstaande aan te bieden voor plaatsing onder 'Van Eigen Bodem'?

(een rubriek in Spiritische bladen)

Onlangs heb ik een gecombineerd geestenlampje-geestenbel geconstrueerd. Door het aanbrengen van een klein schakelaartje, kan men naar willekeur, of 't lampje - of de bel of eventueel beide tegelijk inwerking stellen.

Het apparaat nu staat plm. 3 weken in onze huiskamer in afwachting gereed of eventueel van overzijde het contact tot stand zal worden gebracht. Zooals het meestal gaat, juist op een onverwacht moment gebeuren dergelijke dingen, want ziedaar, toen wij j.l. Zondagmiddag aan tafel zouden gaan, ging plotseling drie keer de bel. Op ons verzoek of men nog eens zoo vriendelijk zou willen zijn dit te herhalen, geschiedde het nog wel 6 keeren. Het zal u zeker niet verwonderen wanneer ik u zeg dat wij, om het zoo maar eens uit te drukken, elkaar sprakeloos aankeken, verbaasd als wij waren over dit schitterend resultaat.

Ook j.l. Dinsdagvoorm. ± 10½ uur toen mijn vader alleen in de kamer was, werd ons wederom een verrassing bereid, door ook nu weer 3 keer te bellen, hetgeen daarna overging in een min of meer aanhoudend bellen. Het laat zich denken, dat wij de overzijde zeer dankbaar zijn voor deze prachtige spoedige resultaten.

uit 'Spiritische Bladen', Mei 1936

BLIND ZIENDE

Ons medium mevr.T. was met nog één patiënte op dezelfde kamer gelegen; deze was blind met beide oogen en wist niets van mediumschap of spiritische verschijnselen. Zij vroeg op zekere keer aan mevr.T.: "Wat is dat toch? Ik zie altijd boven je bed blauwe lichtjes zweven, dan eens hoog, dan weer lager". Doch mevr. T. durfde haar daarover niet in te lichten, aangezien zij bevreesd was, een storing teweeg te brengen in de orde der inrichting. Hierin zien wij weer een bewijs dat geestenlicht evengoed door blinden wordt waargenomen.

uit 'Spiritische Bladen', April 1936

AFSPRAKEN MET GEESTEN

Toen wij in den winter van 1933 in de vereeniging van Spiritisten, Afd. Arnhem, een overeenkomst hadden getroffen met het medium Mevr. L v.d. Bos - T. te Den Haag, om een psychometrische avond te geven in het gebouw der Volksuniversiteit, hadden wij daartoe de groote zaal afgehuurd, aangezien wij veel publiek verwachtten.

Den avond tevoren had ik op onze huiselijke séancekring aan mijn zuster Anna, die toen ± 16 à 17 jaar geleden op 34 jarige leeftijd was overgegaan, medegedeeld wat wij den anderen avond van plan waren, namelijk, dat ik dien avond een zoogenaamde geesten-telefoon mede wilde nemen op de psychometrische séance avond en vroeg hierbij, (als het mocht?) of Anna dan eens flink wilde bellen, tot overtuiging van zoveel onwetende en ongeloovige menschen, waarop mij spontaan werd gezegd, "ik ga mee".

Op dezen gedenkwaardigen avond was veel publiek aanwezig, waartusschen zich ook had gevoegd mevr. Joost van Heiningen. Nadat het publiek was gezeten, had ik de geesten-telefoon geplaatst in een volkomen stille en tochtvrijen hoek der zaal, op ± 7 à 8 M. afstand van de dichtst bijzijnden persoon, opdat alle aanwezigen overtuigd werden dat geen stoffelijke kracht of invloed kon worden aangewend om de bel te doen rinkelen, noch eenige trilling.

Nauwelijks had ik dit apparaat opgesteld, of het bellen werd met groote energie aangevangen, zoodat alle aanwezigen, tot zelfs achter in de zaal, het bellen konden hooren; het bellen werd zelfs in zoo'n mate uitgevoerd en doorgezet, dat de woorden van Mevr.v.d.B. -T. daardoor minder goed konden worden verstaan, zoodat Mevr. Joost mij per slot vroeg of ik zoo goed wilde zijn, de telefoon even buiten werking te willen stellen, wat ik dan ook deed. Na de séance ging het bellen, toen ik het instrument weer bedrijfsklaar had gemaakt, weer met grooten ijver door, terwijl het publiek gelegenheid werd gegeven, het apparaat van dicht bij te kunnen bezichtigen.

Het resultaat was verbazing en bij velen overtuiging en had tot gevolg, dat den anderen avond een speciaal verslag er van werd gegeven in de Arnh.Courant, waarin tevens werd bekend gemaakt dat de geesten-telefoon geen uitvinding is van een mensch, doch dat het schema er van door een jonge geest, in België aan zijn vader was meegegeeld. Ook van deze afspraak, die volkomen als gelukt kon worden beschouwd, wist niemand iets af, behalve mijn vrouw en ik zelf.

uit 'Spiritische Bladen', Februari 1936

BESCHERM-ENGELEN

Onder dit opschrift vinden wij in een Engels tijdschrift een voorval beschreven betreffende Walter Jeune, een medium voor levitatie en andere physische verschijnselen. De schrijver herinnert eraan, dat hierbij krachten in het spel zijn, waarmede wij nog niet volkomen bekend zijn, noch met de wetten volgens welke die krachten werken. Daarom is het zoo noodig de gegeven voorschriften in acht te nemen welke o.a. verbieden een dergelijk medium aan te raken of den kring te verbreken.

Het gebeurde, dat in een kamer op de eerste etage, tegenover de trap, juist een séance begonnen en het medium onder contrôle was, toen een der aanwezigen om wat water vroeg. De contrôle zeide, dat als de handen aaneengesloten bleven en gezorgd werd, dat de kring niet verbroken werd, het medium beneden een glas water zou halen. De deur werd geopend, het medium was boven aan de trap, toen een der séanceleden zich oprichtte, om te zien hoe het afdalen plaats had en daardoor de kring verbrak.

Onmiddellijk stortte het medium naar beneden en bleef daar liggen. De contrôle bleef gehandhaafd en beval den kring te herstellen en alles aan hem over te laten. Langzaam stond Walter Jeune op en kwam weer naar boven. Kort daarop werd de zitting opgeheven. Het losmaken van den kring had, naar de contrôle mededeelde, het contact en daarmede de macht over het lichaam verbroken.

Opmerkelijk was, dat het lichaam van het medium, een groot en zwaargebouwd man, geen enkel spoor van den zwaren val vertoonde.

uit 'Spiritische Bladen', Juli 1937

TRANSFIGURATIE

Een verslag dat oorspronkelijk verscheen in 'The Two Worlds', een Engels Spiritualistisch blad, over een minder bekend en vrij zeldzaam mediamek verschijnsel: transfiguratie.

"De Heer Blake had een zitting met Mevr. Bullock te Bornemouth, een medium dat bekend is wegens haar transfiguratieverschijnselen. Zeer van nabij heeft de heer B. nu dit bijzondere phenomeen kunnen waarnemen. Bij het doorkomen van de bekende controles van mevr. Bullock waren de gelaatsveranderingen frappant en volkomen; voornamelijk bij haar Chinese controle. Alle spieren van gelaat en nek nemen blijkbaar aan de bewerking deel; de wangen worden naar beneden getrokken, de neus wordt verlengd, de ogen naar binnen getrokken, de lippen versmald en neerwaarts getrokken, terwijl het nekvleesch naar boven wordt gedrongen om de typisch sterke kaak en kin te vormen. De Indiaanse controle schijnt het zachte deel van den nek te gebruiken om het gevulde gezicht te vormen.

Blake voegt aan zijn verslag toe, dat dit phenomeen aandachtige beschouwing en ernstig onderzoek noodig heeft, waarbij de photographie belangrijke diensten kan bewijzen.

uit 'Spiritistische Bladen', Januari 1936

STEMMEN

Kolonel Walter B. Daulay geeft volgende beschrijving van wat hem overkomen is aan boord van de 'Gulf of Lyons' gedurende een stormwind.

"Ik had de hondenwacht. De nacht was donker, de wind hevig en de hoge golven speelden met het schip alsof het van kurk was. Ik stond bij de bazaar- mast, hield mij aan de reeling vast en beschutte mijn gezicht tegen het schuim der golven, die aanhoudend over het dek spoelden. Op eens hoorde ik mijn naam zóó duidelijk roepen als ik dat ooit in mijn leven gehoord had - "Walter! Walter!" - en het was de stem van mijne moeder, die dat riep. Zij ging voort met roepen bij de groote mast in de duisternis en onwillekeurig ging ik er heen. Nauwelijks was ik bij de groote mast, of ik hoorde achter mij iets vallen. Ik ging terug om te zien wat het was en zag toen, dat een met ijzer beslagen takelblok van boven naar beneden op het dek gevallen was, juist op de plaats waar ik had gestaan. Als ik eenige seconden langer was blijven staan, zou het blok mijn hersenpan verbrijzeld hebben. Ik heb dit altijd beschouwd als een tusschenkomst ten mijnen behoeve van een macht onafhankelijk van een menschelijke wil."

Hudson Tuttle in 'Psychic Science'

uit 'Het Toekomstig Leven', December 1907

LIEVE NEPJE!

Mijn een-en-tachtig-jarige zuster Caroline Magdalena Nagtglas woonde sedert meer dan vijf-en-twintig jaren in huis bij hare vier-en-zestig jarige nicht juffr. A.M.H.W. Nagtglas-Versteeg, in het oude familiehuus op de Oudegracht te Utrecht. De laatste, klein van gestalte en niet sterk van gestel, had een nuchtere levensbeschouwing, was afkeerig van mystiek en hield haar scherpzinnigen geest meest bezig met het nauwlettend beheer van haar aanzienlijk vermogen. De beide dames waren innig aan elkander gehecht, hoewel mijne zuster in kennis en religieuze ontwikkeling veel hooger stond dan hare vriendin. Na lang sukkelen en met opzien tegen den dood, stierf mijne zuster in November 1897. Nicht Net was wel bedroefd; maar toch kalm en kennelijk dankbaar van veel vermoeiende zorgen ontslagen te zijn. Acht dagen was zij welvarend, beredderde de begrafenis en bemoeide zich als gewoonlijk met hare geldzaken. Zondag 5 December kwam zij onder invloed van een droom of een openbaring, want een droom was het niet, zeide zij, wat haar sterk aangreep; hoewel de dokter die haar dagelijks bezocht in de gezondheid niets bijzonders nog minder verontrustends vond. In dien droom of dat visioen, had zij haren vriendin en gewezen huisgenoot ontmoet; gezien eigenlijk niet, maar geweten dat zij bij haar was, en deze had haar toegesproken met den vertrouwlijken verkleinnaam dien zij soms bezigde en duidelijk gezegd: "O! lieve Nepje, ik heb het hier zoo goed. Ge moet maar gauw bij mij komen".

Dien Zondag was zij steeds met dezen droom bezig, en ook den daaropvolgenden dag. Hoewel niet ziek, bleef zij meest te bed wegens een gevoel van vermoeidheid. In den nacht van Maandag op Dinsdag kreeg zij een hevige benauwdheid door longkramp, welke zich in den morgen van 7 December herhaalde. Volkomen bewust en met een dankbaren groet aan vriendinnen en dienstboden, ontsliep zij nauwelijks merkbaar.

uit 'Het Toekomstig Leven', Juni 1902

ANTWOORD DEN DWAAS NAAR ZIJN DWAASHEID

Een student in de wijsbegeerte zei eens tot Dr. Wayland: "Heer doctor, ik geloof niet dat ik een ziel heb."
"Misschien niet, misschien niet, jonge man, ik wil daarover met u niet strijden, want gij zult dit wel weten. Ik heb er wel een, goedenmorgen! "

Zoo antwoordde een Pruisisch generaal een verwaand officier, die zei niet te geloven aan de opstanding na den dood:

"Best, dan blijft gij, als ge dood zijt, maar liggen, doch ik sta op."

uit 'Het Toekomstig Leven', Mei 1907

Antwoord van de heer J.S.Göbel op een pleidooi in 'Het Toekomstig Leven' voor spiritistische zending in het buitenland, zoals die door de Kerken wordt bedreven.:

ZENDING

De voormannen en vrouwen dezer (spiritistische) beweging doen al wat zij kunnen en vermogen, om zowel de wetenschappelijke zijde van het spiritisme als de religieuze tot haar recht te laten komen. Het voorbeeld der Kerken, om zendingen uit te zenden naar Indië of elders, zullen de spiritisten zeker niet volgen. Hun zending is meer van nabij, om te beginnen met zichzelf. De spiritisten moeten zich meer en meer spiritualiseeren. Er moet van hunne persoonlijkheid in handel en wandel kracht en liefde uitgaan. Zij moeten als het ware "het zout der aarde" worden, terwijl de onbeteekende zendingsberichten, omtrent bekeeringen tot het Christendom, bij menig ernstig, waarachtig Christen de vraag op de lippen doet komen, "indien nu het zout smakeloos is geworden, waarmede zal het gezouten worden? "

uit "Het Toekomstig Leven", Juni 1905

PARABEL VAN DE DRIE BROEDERS

Op een mooien zomerochtend gingen drie broeders, vertrouwelijk met elkaar pratend, naar het strand, om de zon te zien opgaan. Zij kwamen aan een heuvel, die hen van de zee scheidde, en bestegen die achter elkaar. Daar verhief zich de zon. Wel zagen de drie broeders de zon zelve nog niet, maar hare heerlijke stralen kwamen allengs boven den horizon. Een rozestruik stond aan de helling van den heuvel; aan een tak hing een dauwdrop; daarin weerkaatste zich het licht der rijzende zon en de dauwdrop schitterde als ware hij zelf een zonnetje.

Getroffen keken de broeders er naar; zoo mooi glansde en schitterde de dauw-diamant.

"Ziet eens", sprak een van hen, "hoe die dauwdrop straalt; wat schittert hij mooi blauw."

"Blauw?" vroeg de tweede. "Je dwaalt. De druppel is niet blauw, maar rood als een robijn en veel schooner."

"Maar broeder, " roep de derde vol vuur, "zijn uw ogen ziek? De dauwdrop is niet rood en niet blauw - hij is geel."

Men begrijpt hoe dit kwam; zij stonden alle drie op een andere plaats. Maar zij zagen het niet. Had de een zich gesteld op het standpunt van den ander, dan zouden zij de waarheid van ieders waarneming hebben ontdekt.

Ieder bleef echter op zijn standpuntje en geloofde, de waarheid alleen te hebben en dat de anderen er niets van wisten. Zij vergaten de zon, de mooie natuur en de broederliefde en ook, dat wij steeds de waarheid leeren kennen naar het standpunt van onze bevatting en ontwikkeling en zoo geraakten zij in heftigen strijd.

uit 'Het Toekomstig Leven', Maart 1907

DE BOER EN DE PROFESSOR

Bij Jakob Gronovius, Professor in de schoone kunsten te Leiden, kwam eens een boer, die hem in slecht Grieksch eenige woorden zeide, welke hij in den vorigen nacht gedroomd had, dat hij die aan Gronovius zeggen moest. De boer wenschte den zin der woorden te weten. Gronovius, die den bijgeloovige, gelijk hij meende, daarin niet wilde sterken en ook vreesde, dat men hem een poets speelde, gaf kortweg den boer zijn afscheid.

Die woorden beteekenden echter: "Red u en de uwen, want dezen nacht zal uw huis instorten."

G. verhaalde eenige uren daarna het voorval aan een vriend, die niet ophield met hem te smeeken, den nacht bij hem door te brengen en zijne huisgenoten te verwijderen, vóór G. toegaf.

Het huis stortte dienzelfden nacht in.

uit 'Het Toekomstig Leven', Maart 1902

EEN MERKWAARDIG GEVAL VAN TELEPATHIE

Het 'Zeitschrift für Spiritismus' van 17 Aug. II. bericht dat te Groszwarden in Hongarije op 5 Dec. 1900 een merkwaardig geval van telepathie plaats had: Holoman Zilaki, beambte bij de post-spaarbank, was sedert weken ziek en geraakte ruim een uur vóór zijn sterven buiten bewustzijn. Plotseling kwam hij weder bij, zette zich overeind in het bed en vroeg zijne familie: "Hooft gij dat gelui der klokken?" - "Wij hooren niets," was het antwoord. "Ik hoor het echter, het betreft mijn vriend Geza Ertzeg, dien men in Buda-Pest ter laatsten rustplaats brengt. Ik heb hem in langen tijd niet gezien, maar zal spoedig met hem vereenigd zijn."

In hetzelfde oogenblik, dat Zilaki dit zeide, werd Geza Ertzeg te Buda-Pest begraven. Twee uur later was ook Zilaki gestorven en zonder twijfel met hem vereenigd."

uit 'Het Toekomstig Leven', Maart 1902

Het fysiek wegen van de ziel hield de gemoederen al sinds 1906, toen de arts MacDougall (zie deel I) zijn beroemde proeven bekendmaakte, in de ban. Blijkbaar werden de proeven later weer opgepakt, zoals blijkt uit het volgende stukje van Felix Ortt:

HEBBEN ZIELEN GEWICHT?

Een van onze lezers zond mij een boekje van André Maurois 'Le peseur d'ames' (de weger van zielen) Ik kende het boekje niet, heb het aanstonds gelezen en vind het daarin behandelde onderwerp zeker van belang om in ons orgaan te bespreken.

(.....) Het komt hierop neer, dat de schrijver in de eerste wereldoorlog kennis maakte met een Engelse dokter, Dr. James. Later hem bezoekend, bleek die dokter bezig te zijn met proeven op pas gedode ratten, maar vooral pas gestorven mensen.

Hun lichaam werd na de dood op een balans geplaatst, verbonden aan een nauwkeurig registreerapparaat. Het gewicht, dat langzaam en gestadig daalde door verdamping en vocht, vertoonde regelmatig ruim 1½ uur na de dood een plotselinge gewichtsvermindering, en ook nadien nog een paar maal op bepaalde momenten. De vermindering bedroeg 0,15 á 0,19 milligrammen. De hypothese van de dokter was, dat een zeker levensfluidum het lichaam verliet.

Bij zijn verdere proeven, die genomen werden door het lijk in een glazen klok op te sluiten, bleek het levensfluidum, dat lichter was dan de lucht, zich boven in de klok te verzamelen. Hij bevestigde daarna een glazen ballonnetje boven aan de klok, daarmede door een buisje verbonden. Het fluidum verzamelde zich dan in het ballonnetje.

(.....) Dr. James had de theorie opgesteld dat dit fluidum de ziel was van de overledene; hij meende dat na het overlijden van aardse mensen hun ziel opging in een universele ziel. Maar door de ziel in de ballon op te vangen, hield hij deze nog enige tijd individueel levend.

(.....) Het verdere verloop van het verhaal behoef ik hier niet te schetsen. Dr. James meende het voortleven van de ziel na de dood bewezen te hebben.

F.O. (Felix Ortt)

uit 'Spiritische Bladen', September 1951

SHELLEY EN HET BOVENZINNELIJKE

De Engelse dichter Percy Bysshe Shelley (1792 - 1822) was een van Englands bekendste romantische dichters. Hij was getrouwd met Mary Shelley (1797 -1851), die onsterfelijk werd met haar roman 'Frankenstein'. In het volgende stuk is Percy Shelley aan het woord over het eeuwige leven:

(....) Reeds in 1811 schreef Shelley aan een zijner kennissen, "ge spreekt van een volgend bestaan: is dat geen verbeelding", ge vraagt "een bewijs er van?" Volgens mij, wijst alles erop. Maar tegenover ons hartgrondig verlangen, staan we zeer bevooroordeeld. Ik voor mij geloof dat alles voortleeft. Wat is de ziel? Zie die bloem. De Noordenwind rukt haar los uit de aarde; zij verschrompelt onder den adem van haar verdelger. Toch heeft die bloem een ziel: want wat is de ziel anders, dan datgene wat een organisme maakt tot wat het is en zonder welk element het niet dien vorm had kunnen aannemen.

Moet volgens deze hypothese, de ziel eener bloem, zonder welke zij onbestaanbaar is, niet voortleven ook na haar aardsch vergaan? Maar waar toeft ze, hoe is haar bestaansvorm? Hebben de bloemen ook niet een bestemming, waaraan de natuur hun wezen in staat stelt te beantwoorden? Het zou ons ongetwijfeld slecht passen, dit te ontkennen, omdat we het niet met alle zekerheid kunnen aantonen, want hoeveel wat onderling overeenkomt, pleit niet ten voordeele van deze hypothese?

Ik meen hiermede, dat volgens mij, de geheele natuur bezielde is; dat de microscoop, die miljoenen levende wezens aan ons oog ontdekte, wezens, wier handelingen en eigenschappen met evenveel belangstelling gevolgd worden als de onzen, wanneer zij slechts werd uitgebreid, aan het licht zou brengen, hoe de natuur zelf, niet anders is dan één massa georganiseerd leven.

Wellicht is het bezielde intellect van dit alles in voortdurende wisseling; misschien is het hiernamaals niet anders dan een andere fase van het aardsche leven, waarop wij ons voorbereiden in ons tegenwoordig bestaan.

Zou deze veronderstelling eenige waarschijnlijkheid hebben? Volgens deze opvatting moeten gelijkgestemde zielen elkander weder ontmoeten; want daar zij zich gevoegd hebben in één zelfde zijn, kan het niet anders of zij moeten elkander raken en zich samenvoegen.

uit 'Het Toekomstig Leven', Maart 1902

Het volgende is een verhaal van een predikant, William Tennent, die begin 19de eeuw tijdens een gesprek met zijn broer plotseling in coma raakte waaruit hij na drie dagen ontwaakte. Hier zijn 'bijna dood ervaring' :

MAJESTUEUS TOONEEL

Algemeen was de nieuwsgierigheid om te weten wat Tennent in die drie dagen, dat men hem voor dood hield, ondervonden had. Aanvankelijk wilde hij daar niet over spreken; doch op dringend verlangen verhaalde hij daarvan volgende bijzonderheden.

"Toen ik, in een vertrouwelijk gesprek met mijn broeder, hem mijn bezwaren mededeelde en de onzekerheid van ons toekomstig lot mij martelde, werd ik bij de hand gevat door een onzichtbaar wezen, dat mij met zich voerde. Op eens vertoonde zich een majestueus tooneel - een glansrijk schitterend verschietsel, dat op mijn ziel een indruk maakte, die ik aan geen sterveling beschrijven kan.... Onder de onuitsprekelijke dingen, die ik zag en hoorde was er volstrekt niets, dat ik mij te voren eenigszins had kunnen voorstellen.....

Door hemelblijdschap verrukt wilde ik mij bij de zalige wezens voegen, doch mijn geleider zeide met zachten ernst: "Gij moet weder naar het aardsche leven terugkeeren".- Dit woord drong als een scherp zwaard door mijn ziel. Ik verschrikte geweldig en in die oogenblikken herinner ik mij dat de dokter voor mij stond.

De drie dagen kwamen mij niet langer voor dan eenige gelukzalige oogenblikken. Het denkbeeld om in deze jammerwereld terug te keeren ontstelde mij zoodanig, dat ik terstond weder in flauwte viel.

Alle aardsche grootheid en pracht werden voor mij niets dan ijdelheid en nietige beuzelingen. Mijn voorstellingen van de aanstaande heerlijkheid waren nu zoo grootsch, zoo verheven, dat niets wat daarmede in verband stond voor mij eenige waarde had, of mijne aandacht kon boeien."

uit 'Het Toekomstig Leven', Mei 1902

MUZIEK VOOR DOOFSTOMMEN!

De dooven hooren! De Hoogleraar MacKendrick, te Glasgow, heeft een verbazingwekkende ontdekking gedaan. Dooven geeft hij, door middel eener nieuwe toepassing van de phonograaf en de électriciteit, 't gehoor weder. Ditmaal is het geen wetenschappelijke hypothese, zooals bij de Roentgenstralen, ten opzichte der genezing van blindheid, maar wel een ontdekking, die alle twijfel buiten sluit, die verscheidene malen door proeven, en altijd met succes, aangetoond is.

Ook diegenen, die, van hunne geboorte af, van 't gehoor beroofd zijn, hooren eveneens.

De uitvinding schijnt zoo eenvoudig mogelijk. Op't tooneel staat een phonograaf. 't Toestel wordt door middel van électricische draden met de dooven in verbinding gebracht. De door doofheid aangedane persoon behoeft slechts het uiterste eind der électricische draden tusschen de tanden te nemen, om duidelijk te hooren. Dit middel is evenwel pijnlijk. (gênant.)

Een andere, veel praktischer manier, bestaat hierin, dat men een vaas met zoutwater vult, waarin de doove zijne handen houdt. Phonograaf en vaas worden door électricische draden verbonden. Zoodra nu de uitvinder zingt, en de pianist speelt, hoort de doove, en kan hij een opera van't begin tot het einde volgen.

't Zoutwaterbakje veroorzaakt alleen een soort électricische prikkeling in de handen.

Deze nieuwe ontdekking bevestigt 't gezegde der Geesten: "Dat zij geenszins, zoals wij, behoefte hebben aan organen om te zien en te hooren".

W. Utrecht

uit 'Het Toekomstig Leven', Februari 1897

Uit een verslag van de rede gehouden door K.H.E. de Jong, op de 15de Jaarvergadering van Harmonia. Wie weet wat het verschil is tussen ongelovelijk en ongelofelijk mag het zeggen!

ONGELOOVELIJK

Hij (de Jong) waarschuwt de spiritisten hunne tegenstanders, in den strijd, niet te overladen met allerlei ongeloofelijke en ongelofelijke verhalen, omdat men toch van hen niet verwachten of eischen mag verschijnselen voor waar aan te nemen, als zij de betrouwbaarheid der ontdekkers er van niet kennen of niet kunnen oordeelen over hen, die er het middel toe waren.

uit 'Het Toekomstig Leven', Juli 1902

HEMELSCHER BLOEMEN

In een kring van de stad New York zijn bij verschillende gelegenheden vele malen heerlijke, tijdelijke bloemen uit de overeenkomstige elementen uit de atmosfeer chemisch te voorschijn gebracht. Elk dezer bloemen, die in de handen der onderzoekers werden gelegd, was voor de zintuigen volkomen waarneembaar. Haar geur was duidelijk met het reuk-zintuig waar te nemen. Stengel, bladen enz. konden duidelijk betast en in de handen genomen worden. In een dezer gevallen werd op aanwijzing zulk een bloem op den schoorsteenmantel gelegd, en het lid van den kring, die dit verricht had, ging dan naar zijn plaats aan de tafel terug. Hierop werden de oogen allen gevestigd op deze bloem, die in de loop van 12 minuten voor aller oog verdween!

uit 'Het Toekomstig Leven', Maart 1906

De heer J. Zeehandelaar was een arts die zich waar hij maar kon in de discussie pro en contra het spiritisme mengde. Hijzelf was anti, zoals mag blijken uit het onderstaande, maar hij deed zoveel moeite om de zaak te ontkrachten in lezingen en geschriften, dat men zich, terugkijkend, af kan vragen wat zijn belang was in het geheel. Hoe dan ook, de niet aflatende discussies met Zeehandelaar moeten voor de spiritisten in zijn tijd een twijfelachtig genoegen zijn geweest.

Overigens had hij, ondanks zijn eenzijdige berichtgeving, gelijk met zijn verontwaardiging over openbare séances, waar serieuze spiritisten ook wel degelijk het gevaar van erkennen, en soms actie tegen ondernamen.

NEUROSENKWEKERIJ

De heer J. Zeehandelaar schreef in het Tijdschrift voor Geneeskunde:

soms geheel openbare - séances."

"Ik woonde een paar séances bij van de (Spiritistische) Vereniging 'Lux et Veritas' te Amsterdam, en wat ik er zag is een korte vermelding wel waard.

In het zaaltje, waar op den tweeden door mij bijgewoonden avond 35 personen aanwezig waren van beiderlei geslacht en allerlei leeftijd, maar meest van tusschen de 18 en 30 jaren, kregen acht verschillende personen (vijf jonge vrouwen en drie jonge mannen) heftige klonische krampen in de ledematen, één klaagde over stijve voeten, één meisje dreigde een hysterisch acces te krijgen en eindigde een autohypnotische toestand, die tien minuten duurde, met een huilbui. De naam 'Neurosenkwekerij is dan ook volstrekt niet overdreven. Het schijnt geoorloofd dat gezondheid en geestkracht van jonge individuen bedreigd en geschaad worden door voor ieder uiterst gemakkelijk toegankelijke -

uit 'Het Toekomstig Leven', Oktober 1907

ZONDERLING GESCHRIFTJE

Tod den Scheintode! von Knopstück-Rowel. Verlag von F. Flechtner, Dresden

Een zonderlinge brochure (16 bl) geschreven onder den drang der algemeene beweging in Duitschland tegen het begraven van schijndooden. Hoewel de bedoeling van den schrijver is, schijndoden het leed van levend begraven te worden te besparen, is zijn middel: dood de schijndooden, gewelddadig, dus strafbaar, en gegrond op de valsche bewering, dat schijndooden niet zien, niets hooren, niets voelen. Wanneer alle middelen, om den schijndood tot het leven terug te roepen, vruchteloos bleken, is zijn middel om den werkelijken dood voor de begrafenis te doen intreden: *Eis auf den Kopf! Licht aus! Alles was lebt und atmet, heraus !!!*

uit 'Het Toekomstig Leven', Augustus 1902

Princes Karadja was een bekend medium in die tijd. of haar plan ooit realiteit is geworden?

EEN KOLONIE VOOR SPIRITISTEN

Mijn vurig verlangen om de zaak van het spiritisme te bevorderen heeft mij een plan ingegeven, dat naar mijn meening dienen kan om zijne heerlijke waarheden te verspreiden.

Ik heb besloten mijn bezitting in België te wijden tot een spiritistische kolonie, waar gastvrijheid zal verleend worden aan mediums, die behoefte aan rust en verandering noodig hebben, en waar onderzoekers uit verschillende landen gelegenheid kunnen vinden manifestaties onder test-voorwaarden te verkrijgen.

Het is een bekend feit, dat de toestand van den dampkring grooten invloed uitoefent op de voortbrenging van mediamieke verschijnselen.

Mijn plan is een groot deel van den dag te wijden aan de gezondheid en het aangename van het buitenleven.

Enkele uren zijn bestemd voor studie en psychische ontwikkeling, en de meeste avonden gewijd aan het houden van séances. Wij zullen aldus de geestenwereld vredevol en kalm kunnen naderen, met gezonde fluïdes, geschikt om het medium te steunen.

Princes J. Karadja

uit 'Het Toekomstig Leven', Juli 1904